

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2014–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Radim Kříž

Islamistický terorismus jako bezpečnostní hrozba

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Dr. Danics Štefan, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2014-2015

BACHELOR THESIS

Radim Kříž

Islamist terrorism as a security threat

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Doc. Ing. Dr. Danics Štefan, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 30.1.2015

Radim Kříž

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce panu Doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za pomoc a konzultace v rámci zpracování tématu.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá vymezením islamistického terorismu a jeho charakteristických znaků. Cílem je analyzovat aktuální projevy islamistického terorismu v současném globalizovaném světě a detekovat hrozby, které z nich vyplývají pro demokratickou společnost. Popsat protiteroristickou politiku demokratických států a porovnat rozdílné přístupy mezi jednotlivými státy. Na závěr jsou navrženy možnosti obrany demokratických států proti útokům islámských teroristických skupin.

Klíčová slova

Bezpečnostní politika, demokratická společnost, džihád, islám, islamismus, islamistický terorismus, terorismus, teroristická organizace, teroristický útok.

Annotation

Bachelor thesis deals with the definition of Islamist terrorism and its characteristics. The aim is to analyze current manifestations of Islamist terrorism in today's globalized world and detect threats arising from them for a Democratic Society. Describe counter-terrorism policy of democratic states and compare different approaches between countries. In conclusion, the proposed defense possibilities of democratic states against the attacks of Islamic terrorist groups.

Key words

Security policy, democratic society, jihad, Islamic religion, Islamism, Islamic terrorism, terrorism, terrorist organizations, terrorist attack.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
1.1 Islám.....	10
1.2 Islamismus.....	12
1.3 Radikalizace islamismu.....	15
1.4 Islamistický terorismus.....	17
1.5 Džihád.....	20
1.6 Shrnutí.....	21
PRAKTICKÁ ČÁST	
2 AKTUÁLNÍ PROJEVY ISLAMISTICKÉHO TERORISMU	23
2.1 Teroristické útoky do 11. září 2001.....	23
2.2 Teroristický útok 11. září 2001.....	26
2.3 Teroristické útoky po 11. září 2001.....	27
2.4 Aktuální situace.....	29
2.5 Aktivní islamistické teroristické organizace.....	34
2.6 Fenomén sebevražedného atentátníka.....	42
3 PROTITERORISTICKÁ POLITIKA DEMOKRATICKÉHO STÁTU	44
3.1 Národní protiteroristická strategie USA.....	44
3.2 Evropská bezpečnostní strategie.....	47
3.2.1 Strategie ČR pro boj proti terorismu.....	53
3.3 Vývoj bezpečnostní situace v EU.....	56
3.4 Komparace protiteroristické politiky EU a USA.....	59
ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
SEZNAM ZKRATEK	69

ÚVOD

V posledních letech, zejména po mediálně asi nejznámějším teroristickém útoku z 11. září 2001 na budovy světového obchodního centra v New Yorku, se v celosvětovém měřítku začalo více debatovat o hrozbě islamistického terorismu pro demokratické společnosti západního typu. Do té doby poměrně mlčenlivá média, anebo média pod politickým tlakem, kde v rámci bipolárního uspořádání světa, byly například mudžahedíni pro jednu stranu bojovníci za svobodu a byli všestranně podporováni, tak pro druhou to byli teroristé a bylo nutné s nimi bojovat, si hrozeb vyplývajících z postupné radikalizace islámských skupin až tak moc nevšímala a tyto zprávy nezaplňovaly titulní strany novin. Po této události se dostala hrozba islamistického terorismu do širšího povědomí světové společnosti a v souvislosti s vyhlášenou válkou proti terorismu americkým prezidentem Georgem Bushem jr., se stala prakticky až dodnes jednou z hlavních událostí, o které světová média dennodenně informují. Obzvláště ve světle posledních událostí, v souvislosti s útoky Islámského státu v Iráku a Sýrii, v jehož řadách patří k nejradiálnějším bojovníci rekrutovaní z řad občanů zemí západní Evropy, Čečenska, Austrálie, ale i samotných Spojených států, si řada nejenom politiků, ale i obyčejných lidí začíná uvědomovat, jak velké riziko představuje radikální islám pro demokratickou společnost, která se vzhledem k metodám používaným radikálními skupinami, jejich naprostým pohrdáním hodnotou lidského života a to i vlastních souvěrců, není schopná efektivně bránit. Při snaze dodržet základní lidská práva a svobody, principy humanity a nadále podporovat všeobjímající imigrační politiku ze třetích, převážně muslimských zemí a s vidinou vybudování fungující multikulturní společnosti bude velmi složité zajistit bezpečnost občanů vlastních zemí.

Problém islamistického terorismu není fenoménem jen posledních let, tento problém zde existuje celé dvacáté století, jen v poslední době i v souvislosti s rozvojem internetu a velké medializace se stal široce známý a dobře prezentovaný i ze strany samotných teroristů, pro které je medializace a tím zastrašení obyvatelstva velmi důležité. Vzhledem k zániku bipolárního světa je hrozba stejná pro všechny demokratické země západního typu, ale i pro Rusko a Čínu s muslimskými Ujgury na severozápadě země nevyjímaje.

V teoretické části bakalářské práce bude definován islamistický terorismus, jeho historický vývoj až do současnosti a jeho charakteristické znaky. Budou popsány nejvýznamnější islamistické teroristické organizace, včetně struktury jejich fungování.

V praktické části se budu věnovat aktuálním projevům islamistického terorismu, detekci hrozeb, které z nich vyplývají pro demokratické společnosti a srovnání protiteroristické strategie jednotlivých států a jejich příspěvku v boji proti mezinárodnímu terorismu.

Hlavním cílem práce je komparovat islám jako náboženství a islamismus jako ideologii a na základě toho analyzovat aktuální projevy islamistického terorismu. V tomto ohledu popsat i opatření protiteroristické politiky demokratického státu proti této globální bezpečnostní hrozbě.

Téma práce je mi poměrně blízké, protože jsem jako příslušník AČR absolvoval třikrát misi ISAF v Afghánistánu, takže jsem se dostal i do kontaktu s místní realitou a viděl jsem důsledky počínání islámských fundamentalistů z Talibanu, Hakkáního sítě atd. a to jak proti koaličním vojákům, tak obzvláště proti vlastnímu obyvatelstvu, které navíc na rozdíl od většiny obyvatelstva demokratických států je muslimského vyznání a tím pádem by nemělo být terčem pro tzv. „bojovníky víry“. Realita je ovšem diametrálně odlišná a to bude právě cílem mé práce, tj. popis charakteristických znaků islamistického terorismu a jeho projevy a motivy v současném světě.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

1.1 Islám

Aby bylo možné pochopit, jaké myšlenky a postoje islamističtí radikálové zastávají a za co bojují, je potřeba si na začátku objasnit, co to vlastně islám je a jaké jsou jeho základní pravidla, které je každý muslim povinen dodržovat.

Islám je nejmladší ze světových náboženství a jeho vznik se datuje do začátku 7. století, kdy prorok Mohamed měl svá první zjevení. Slovo Islám znamená prakticky v arabštině podrobení se Bohu, kterého muslimové nazývají Alláh. Toto náboženství nepopírá existenci židovství a křesťanství a naopak tvrdí, že na něj navazuje a dovádí je k dokonalosti a že Abrahám, Noe, Ježíš byli předchozí prorokové, kteří jen ne zcela správně vysvětlili zjevení předaná skrze ně Bohem. I tak je ale možno říci, že mezi těmito náboženstvími jsou poměrně zásadní rozdíly. Podle učení Koránu se každý muslim musí zcela a úplně podvolit Alláhovi a vše co vykoná a co se stane je jeho vůle. To je v rozporu s křesťanským i židovským učením, kde je rozhodující je vůle člověka, jeho chování v rámci pozemského života, jeho postoj k Bohu a následné zúčtování v rámci návratu Ježíše na zem. V rámci křesťanství je hlásáno desatero, podle kterého by se měl správný křesťan chovat, ale jeho dodržování je na svobodné vůli samotného věřícího a je možno se z hříchů vyzpovídat. V základním textu Bibli má věřící hledat pravdu a poučení. Nedodržování pravidel není ze strany církve nikterak perzekuováno a věřící se sám po smrti bude zpovídat Bohu. V islámské tradici je základní text Korán považován za jedinečný a neměnný, muslim je povinen jej bez výjimky dodržovat, žít podle něj a není ani povoleno jej překládat do jiných jazyků než je arabština, v které byl sepsán, aby nedošlo k jeho zkreslení a nesprávnému výkladu. Zde se nachází první problém. Většina muslimské populace arabsky neumí (na Arabském poloostrově žije přibližně 20% muslimů), a jsou proto odkázáni na výklad učenců islámu tzv. Imámů, kteří mohou provádět výklad Koránu podle svého mínění a v muslimském světě se proto setkáváme s velkými rozpory, co je správné podle Koránu a co ne a to především mezi samotnými muslimy. Nedodržování pravidel je velmi přísně trestáno, nezřídká i smrtí a v mnoha muslimských zemích, jako například Saúdská Arábie, Irán, Jemen jsou zvláštní složky policie, nazývaná náboženská policie, které dbají na dodržování pravidel islámu a jeho porušení trestají na místě, nebo po velmi krátkém soudním

procesu, kde obzvláště pro ženy není prakticky skoro žádná možnost obhajoby. Vzhledem k velké natalitě muslimského obyvatelstva je islám nejrychleji rostoucí náboženství světa a je pokládáno po křesťanství za druhé největší. Odhadem je počet muslimů kolem 1,5 miliardy po celém světě.¹ Jak již jsem zmínil, muslimy nenajdeme jen v arabsky hovořících zemích, ale jejich silné kolonie najdeme především v Asii, na jihu Ruska, v Číně, na Balkáně, na Indickém subkontinentu, tak i v Africe, kde je islám na vzestupu a jeho radikalizace nejpatrnější. Největší muslimskou zemí je Indonésie, kde ovšem radikalizace není až tak patrná.

Po smrti proroka Mohammeda došlo k rozdělení muslimů na sunity a šíity, podle podpory Mohamedova nástupce, ale hlavně podle výkladu prorokových skutků, do kterých šíité zahrnují i skutky jeho rodiny a následovníků. Rozpory mezi těmito hlavními větvemi islámu přetrvávají dodnes a jsou zdrojem mnoha krvavých konfliktů.

Základní knihou islámu je Korán, který je sbírkou veršovaných sdělení, které během 22 let předal Mohamedovi prostřednictvím zjevení sám Alláh a jak jsem již zmínil, jeho text je neměnný a přetrvává po staletí v původní podobě. Zpočátku byl předáván ústně a až po smrti Mohameda byl sepsán zásluhou prvních chalífů, kteří převzali po Mohamedovi vládu nad muslimskými zeměmi. Za jeho doplněk můžeme považovat tzv. Hadísy, které jsou souborem toho, co Mohamed konal, učil a jaké skutky vykonal. Slouží jako pomůcka pro výklad Koránu a jsou platné i ve více verzích pro popis jedné události.

Existuje pět základních pilířů islámu, někdy bývá uváděno i jako pět sloupů islámu, které je povinen každý muslim dodržovat².

1. Šaháda – vyjadřuje přísný islámský monoteismus a víru v jediného boha Alláha s tím, že Mohamed je jeho prorokem
2. Salát – podle tohoto pravidla je muslim vázán k pěti každodenním modlitbám, před kterými je vázán povinností umýt si ruce a modlit se směrem k Mecce
3. Zákát – muslim je vázán platit drobný podíl ze zisku na dobročinné účely
4. Saum – nařizuje povinnost v rámci postního měsíce Ramadánu, který se každoročně posouvá vzhledem k muslimskému kalendáři na jiné období a trvá 40 dní, dodržovat půst od jídla, pití a pochutin od svítání do soumraku
5. Hadždž – doporučuje každému muslimovi, pokud to jeho zdravotní stav a ekonomická situace dovoluje, aby dvakrát za život vykonal pouť do Mekky

---

¹ <http://www.novinky/zahranicni/181001-kazdy-ctvrty-clovek-je-muslim.html>

² LUNDE, P. Islám. Praha: Euromedia Group, 2004. str.39

Velmi důležitou roli v životě muslimů hraje i islámské právo šaría. Je to systém islámského náboženského práva a dává věřícímu návod, jak žít podle islámu. Zabývá se běžnými záležitostmi života, včetně všech aspektů politického, ekonomického, rodinného, společenského a sociálního života. Základem islámského práva je Korán a dále Hadísy, soubor Mohamedových skutků a činů.

1.2 Islamismus

Islamismus je pojem, který zastřešuje veškeré politické ideologie, které se odvolávají na islám jako základní zdroj politického a právního vnímání a jejich základním cílem je návrat muslimů k náboženským kořenům. Je to termín, který má mnoho definic a nepanuje jednota jeho výkladu. Významní islamističtí představitelé zdůrazňují potřebu nastolení islámského práva šaría, prosazují panislamistickou jednotu, která volá po jednotě všech muslimů bez ohledu na národnost pod záštitou jednoho státu tzv. chalífátu, a často prosazují myšlenku zničení všeho nemuslimského, obvykle politických, vojenských a ekonomických cílů, ale hlavně přerušení západních kulturních a sociálních vlivů na muslimský svět z důvodu jejich nesouladu s výkladem Koránu.

Už ve středověku se setkáváme se vznikem myšlenkového hnutí, které dnes označujeme jako islamismus. Tím rozumíme přesvědčení muslimů, že Bůh je absolutním suverénem, který má v rukou politickou i právní moc. Zatímco u evropských demokratických národů je základem lid, islamismus hlásá právo Boha na určení vůdců a vytvoření zákonů. Ty jsou objevovány na základě veršů Koránu a dalších významných islámských knih. Islamismus je dnes rozšířen hlavně kvůli přesvědčení části muslimů o neschopnosti neislámských vlád na Blízkém východě. Právě na začátku středověku se z raného, čistého a mírumilovného islámu stal islám vynucený. Pokrok a věda byli téměř odmítnuti, za zřeknutí se víry hrozil trest ukamenování a započala válka proti nevěřícím. Z islámu se vydělily některé sekty, z nichž nejznámější jsou zřejmě assasínové, využívající teror k boji proti konkurenčním sektám. Dodnes se slovo assasinate užívá v angličtině pod významem „zabít, úkladně zavraždit“.

Za kolébku novodobého islamismu můžeme považovat bez nadsázky Egypt. V 19..a 20. století se stal nejvýznamnějším dějištěm zápasu o budoucí podobu islámu, což bylo způsobeno nejen výjimečným postavením této země v islámském světě, ale i zdejším vznikem pramatky pozdějších islamistických organizací. V chaotické vnitropolitické atmosféře 20. let 20. století vzniklo v Egyptě hnutí známé jako

Muslimské bratrstvo, které si rychle získalo statisíce stoupců a stalo se vážnou ideologickou výzvou egyptské monarchii. Nezávislost Egypta byla tehdy iluzorní a víceméně otevřené britské vměšování bylo trnem v oku většině Egyptanů, kteří s úlevou uvítali vlastenectví Muslimského bratrstva a jeho snahu o návrat k tradici. Příčinou rychlého šíření jeho myšlenek byla praktická stránka činnosti tohoto hnutí. Hasan al-Banná neomezil aktivitu hnutí jen na teoretickou etickou funkci, ale podněcoval jeho členy a přívržence k činu. Praktické činnosti dokázal vtisknout nezbytný politický výraz. Tento aspekt vysvětluje překvapivě velký a rychlý dosah idejí zmíněného hnutí v předválečném Egyptě. Al-Banná neúnavně cestoval po mešitách v celé zemi a bratři záhy rozvinuli rozsáhlou charitativní činnost, která byla příčinou následných úspěchů. Statisíce Egyptanů osobně poznávaly islámskou solidaritu v bratrském charitativním sektoru – sirotčince, menší nemocnice, veřejné vyvařovny pro chudé, poskytování finančních prostředků nuzným studentům apod. Muslimské bratrstvo svou rétoriku účinně přetvářelo v praxi, a tak počet jeho členů dosáhl během prvního desetiletí až jednoho milionu. Ačkoli byl vztah hnutí k režimu během 30. let spíše pasivní, uzrávala v jeho řadách radikální odnož, která již během druhé světové války představovala zřetelné nebezpečí. Postupná radikalizace vyvrcholila v roce 1942, kdy vznikl tzv. „zvláštní aparát“, vojenské křídlo radikální části Muslimského bratrstva. Muslimští radikálové se poté spojili s odpůrci Britů, vzešlymi z egyptské armády, kteří si říkali Svobodní důstojníci. Po společných sabotážích na britské cíle následovaly britské represe, které se však bratřím vyhnuly. Další střet Muslimského bratrstva s režimem byl vyprovokován první arabsko-izraelskou válkou v letech 1948–1949. Egyptští bratři vyslali do války zvláštní oddíly a získali na svou stranu i některé armádní důstojníky, kteří ilegálně pomohli oddíly vyzbrojit. Šíření idejí Muslimského bratrstva mezi Palestinci započalo již ve 30. letech a před válkou v roce 1948 existovalo v palestinských řadách 38 buněk bratrstva. Po vzniku Izraele egyptští bratři vyvíjeli intenzivní činnost v pásnu Gazy, sužovaném nesmírnou chudobou a zalidněností. Jordánská odnož Muslimského bratrstva se naopak angažovala na západním břehu Jordánu. Struktura bratrstva v Gaze, známá jako Islámský kongres, se stala jednou z nejúspěšnějších regionálních odnoží Muslimského bratrstva. Na sklonku roku 1987 vznikla z „podhoubí“ palestinských bratří organizace Hamás, která za svého ideového vůdce považuje legendárního vůdce palestinských bratří Ahmada Jásína.³

---

³ RADĚJ, T. Islamistické organizace v Egyptě. Mezinárodní vztahy: Mezinárodní vztahy 3/2002. Praha, 2002, str. 99

Podle Raděje lze vysledovat několik aspektů islamismu, které jim zaručují úspěch u širokých vrstev obyvatelstva.

1. Bezpečnostně-politický aspekt – je to nejviditelnější aspekt islamismu, je nejvíce vnímán a medializován světovými sdělovacími prostředky. Zahrnuje nejen veškeré politické dění, ale i boj islamistů proti jedincům i vládám.
2. Sociálně-ekonomický aspekt – nejmocnější zbraní islamistů je využívání nespokojenosti se sociálními a ekonomickými podmínkami. Z řad sociálně deprimovaného obyvatelstva se rekrutuje velká část aktivistů a sympatizantů islámských hnutí, která svou islámskou rétorikou dokáží oslovit nejširší vrstvy obyvatelstva, včetně univerzitních absolventů i negramotných obyvatel. Ekonomická nouze a sociální frustrace tyto rekruty více svazuje k víře s pocitem vlastní výjimečnosti. Za této situace se jim často nabízí jako alternativa islámská solidarita. Podpory se dostává svobodným matkám s dětmi, nuzným studentům i dalším potřebným. Tato praxe však většinou není vypočítavá a její vykonavatelé ji skutečně chápou jako bohuľibou pomoc svým souvěrcům.
3. Kulturně-sociální aspekt - Do této kategorie patří především boj o islámský charakter země, vedený odpůrci sekularismu proti svobodě projevu, liberálním myšlenkám a snahám o reformu islámu v aktuálních historických podmínkách.⁴

Nesmíme taky zapomenout zmínit Íránskou islámskou revoluci na konci 70. Let dvacátého století, vedenou ajatolláhem Chomejním, který po vyhoštění z Iránu v pařížském exilu vypracoval doktrínu o nadvládě teologa, kterou později aplikoval při přeměně státu na teokracii, která v Iránu přetrvává dodnes. Byla to první islamistická vláda 20. století. Tím byla zvednuta vlna šíitského násilí na celém blízkém východě, které se dostalo nemalé pomoci i od íránské vlády. Zasažen byl také západní svět například násilným zadržováním amerických pracovníků ambasády v Teheránu. Íránská revoluce se stala inspirací pro válku v Libanonu. V ní se šíitským teroristům podařilo dosáhnout značných úspěchů v bojích proti Izraeli a západním jednotkám. Poslední významnou událostí byla válka v Afganistánu. Během ní se podařilo muslimům takřka z celého světa porazit sovětský režim. Po tomto úspěchu vytvořili militantní a oddaní muslimové, tzv. mudžáhidové, jakési revoluční jádro celého Blízkého východu. Důležité byly také ekonomické a společenské krize v jednotlivých

---

⁴ RADĚJ, T. Islamistické organizace v Egyptě. Mezinárodní vztahy: Mezinárodní vztahy 3/2002. Praha, 2002, str. 103-110

státech, díky nimž se mudžáhidy stávalo stále více mladých mužů, kteří jinak nenacházeli žádné odpovídající živosti uplatnění. Írán se stal zemí, o které se obecně mluví jako o největším přívrženci terorismu. Je podezříván z financování revolucí a radikálních skupin na celém Blízkém východě a patří na seznam zemí podporujících terorismus, vydaný vládou Spojených států amerických, podobně jako Severní Korea.

Nejdůležitějšími představiteli islamismu jsou Sajjid Qutb, egyptský spisovatel a básník, vůdce muslimského bratrstva, Abul Ala Maududi, indický teolog, Hasan al-Banná, vlivný egyptský teolog, zakladatel Muslimského bratrstva⁵, ajtolláh Rúholláh Chomejní, iránský teolog a vůdce iránské islámské revoluce.⁶

1.3 Radikalizace islamismu

Přední znalec radikálního Islámu Olivier Roy rozlišuje vysvětlení terorismu na dva typy: tzv. vertikální a horizontální. První se soustředí na pojmy, druhé na konkrétní aktéry.

Vertikální vysvětlení je všudypřítomné: snaží se vystopovat genealogii náboženské radikalizace na úrovni myšlenkových směrů a ideologie. Do jisté míry opisuje ideologickou konstrukci fundamentalismu. Ten spočívá v diagnostice politického úpadku islámské civilizace ve 20. století jako důsledek odpadnutí od náboženských tradic. Pouze návrat k nim umožní znovunabytí kulturní a politické suverenity. Islamismus, ideologie, založená na vyvozování politických principů z Koránu a islámské tradice, určuje cesty k tomuto cíli. Liší se v prostředcích a jejich radikálnosti. Samotný islamistický terorismus se inspiruje postojem teoretika fundamentalismu Sayyida Qutba, který považoval moderní islám za neautentický a prozápadní politiky za odpadlíky. Potřebou návratu k čisté, původní formě společnosti, vládnutí i zbožnosti ospravedlnil násilný džihádistický program. Fundamentalistická definice ryzího islámu ospravedlňuje tak násilí vůči těm, kteří její kritéria nesplňují. Prohlašování odpadlých muslimů za „nevěrcé“, tzv. *takfír*, je jednou z nekontroverznějších ideologických zbraní radikálních fundamentalistů. Vidí islám jako kulturu a civilizaci odlišnou od té západní, neschopnou modernizace, a vytváří kontext jak pro teorii střetu civilizací, tak i pro civilizační dialog. Právě onen orientalistický předpoklad odlišnosti mezi islámem a Západem – chápanými jako dvě civilizace

---

⁵ FULLUR, Graham E. The future of political Islam, New York: Palgrave MacMillan 2003, str.120

⁶ KRAMER M. Fundamentalist or Islamists. Spring: Middle East Quaterly, 2003, str. 65-77

založené na jiných kulturních a náboženských tradicích – sdílí džihádismus a vede i interpretaci politických jevů kulturalistickým směrem.⁷

Horizontální strategii, tedy zkoumání jednotlivých aktérů – jednotlivců i hnutí - v konkrétním politickém kontextu s přihlédnutím k jednotlivým biografickým. Studuje průběh jejich radikalizace, tedy okolnosti příklonu k radikální politické ideologii. Nepředpokládá, že by násilí bylo modernímu islámu vlastní. Radikalizace – tedy rozhodnutí pro použití krajního násilí, jeho ospravedlňování a propagaci – je pro chápání terorismu důležitější, než antiimperialistický a fundamentalistický postoj, který sdílí velká část i nenásilných islamistů. Francois Burgat připomíná, že okolnosti vzniku radikálních hnutí jsou také krajní a spojené s konfrontací se státním násilím. V Egyptě, v kolébce islamismu, v posledních letech monarchie eskalovalo napětí mezi státem a hnutím Muslimských bratří ve vzájemnou kampaň atentátů. Bratrstvo bylo zakázáno a velká část jeho členů uvězněna. K radikalizaci islamismu došlo až v druhé vlně islamismu. V první vlně se islamisté zakládali po Blízkém východě buditelská islámská sociální a kulturní hnutí a hledali cesty k zachování náboženského stylu života v moderní době. Po republikánských revolucích v 50. letech přišlo období sekulárních levicových nacionalistických ideologií. Ty se prosadily ve většině arabských zemí, ale panarabské a islamistické naděje nenaplnily. Zejména Egyptě, Sýrii a Iráku v 60. letech vyústily v diktatury jedné strany a zakázaly a potlačily veškerou opozici, včetně Muslimského bratrstva. Islamismus se jako jediné opoziční hnutí nenechal úplně vymýtit. Po období konfliktu s autoritářským státem se islamistická hnutí stáhla z politiky do občanské společnosti. Pouze v šíitském Iránu islamistická strana uspěla během republikánské revoluce. Islamismus tedy měl v různých obdobích podobu nábožensko-buditelského trendu, masového náboženského hnutí, tajných milicí, radikální opozice, jejíž části se vydaly cestou vnitřního protistátního teroru, i hnutí usilující o parlamentní politiku.⁸

I globální terorismus je třeba vnímat v jeho historické a vertikální dimenzi. Jeho původem byl úspěšný protisovětský džihád za účasti tisíců dobrovolníků v Afghánistánu. Řada mudžáhidů se vrátila a zapojila do islamistické opozice ve vlastních zemích a přinesla s sebou, např. do Egyptu, Alžírsku, Iráku, i obnovenou radikalizaci. K příklonění k teroru globálního charakteru, tedy mimo nemuslimy

---

⁷ HONESOVÁ, Z. Publikace: Džihád mezi politikou a náboženstvím. Dějiny a současnost, 20.7.2010. Dostupné z [www:http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html](http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html)

⁸ HONESOVÁ, Z. Publikace: Džihád mezi politikou a náboženstvím. Dějiny a současnost, 20.7.2010. Dostupné z [www:http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html](http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html)

okupovaná území, došlo během první války v Perském zálivu. Usáma bin Ládín byl přítomen, když americká vláda založila v Saúdské Arábii vojenské základny. Pro členy tradiční opozice vůči modernizaci a tzv. „kulturnímu invazi“ Západu do Arábie se vojenská přítomnost rovnala okupaci. Bin Ládín se obrátil proti vlastní zemi a odstěhoval do Súdánu. V první fázi se útoky soustředily na americké cíle na Blízkém východě. Jejich záměrem bylo vyburcovat muslimy do opozice proti americkému imperialismu uvnitř vlastních zemí. V druhé fázi, zhruba v polovině 90. let, se celá řada džihádistů – včetně bin Ládína – po neúspěšné radikalizaci ve vlastních zemích nucena vrátit zpět do Afghánistánu. Zde se z roztroušených skupin džihádistů stala základna a univerzita terorismu, kterou prošly tisíce radikálů. Džihád se tehdy obrátil proti tzv. vzdálenému nepříteli, tedy přímo proti západním cílům i mimo muslimský svět.⁹

1.4 Islamistický terorismus

Velmi často se můžeme setkat v souvislosti s islamistickým terorismem s pojmem islámský fundamentalismus, obzvláště v západních médiích jsou teroristé označováni pojmem islámští radikálové nebo islámští fundamentalisté. Pod pojmem fundamentalismus je chápána víra v úplnou neomylnost svaté knihy, v případě muslimů je to Korán, a jejího výkladu jako neomylného a jediného potřebného pro potřeby věřícího, aby vedl život správnou cestou a činil tak, jak mu přikazuje Bůh, v tomto případě Alláh. Fundamentalisté se vyznačují přesvědčením o naprosté provázanosti náboženského a politického života. Na základě tohoto přesvědčení bychom mohli za fundamentalisty označit všechny muslimy, křesťany, hinduisty a další věřící, kteří svůj život vedou v souladu se svou vírou. Islámský fundamentalismus se ovšem od ostatních liší tím, že si klade za cíl dodržování islámských zákonů, vytvoření chalífátu a tím sjednocení všech muslimů a poté šíření islámu, jako jedině správné víry, do celého světa a to jak cestou umírněnou, tak i cestou násilnou, formou džihádu, který bývá v médiích často vysvětlován jako svatá válka proti nevěřícím a i samotné islamistické teroristické skupiny se tímto pojmem zaštiťují. Ovšem pravým cílem Muhammada bylo harmonické a dokonalé soužití všeho živého na zemi v době, která nám byla určena k životu. Nedobrovolné, nebo dokonce násilné jednání ospravedlňuje islám, jen pokud je opravdu nutné a jsou vyčerpány všechny další možnosti řešení. Pokud je ohrožena samotná existence islámu, pak jsou muslimové povinni vstoupit do

---

⁹ HONESOVÁ, Z. Publikace: Džihád mezi politikou a náboženstvím. Dějiny a současnost, 20.7.2010. Dostupné z [www:http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html](http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html)

boje, pokud jsou toho schopni.“ Kdyby byli Korán a prorok Muhammad bráni vážně, byl by islámský terorismus nemožný“¹⁰.

Velmi často se můžeme setkat s tím, že náboženství je zneužíváno k dosažení politických cílů. V poslední době to můžeme sledovat na území Iráku a Sýrie, kde teroristická organizace Islámský stát obrací násilí i proti vlastním spoluobčanům, kteří se odmítají podvolit jejich nadvládě a jsou krutě trestáni, bez ohledu na víru, kterou vyznávají. To je taky specifickým znakem projevů islamistického terorismu poslední doby, že většinu obětí tvoří sami muslimové, kde největší podíl má soupeření mezi sunnity a šíity.

Islamistický terorismus má tři základní znaky:

1. Dodržování islámského práva šaría
2. Vytvoření sjednoceného islámského chalífátu, který zahrne všechny muslimy bez ohledu na národnost v historických hranicích, kde se islám šířil
3. Postupná islamizace celého světa za použití násilí, s odvoláním se na výklad Koránu a pod záštitou svaté války tzv. velkého džihádu (džihád akbar)

Mezi charakteristické znaky dále patří naprosté podřízení se Alláhovi, neúcta k vlastnímu životu a jeho obětování ve prospěch víry, nerozlišování mezi vyznáním obětí, nedodržování mezinárodních pravidel a mezinárodního humanitárního práva, velká krutost při zacházení a persekuci obětí, ničení historických kulturních památek, medializace teroristických skutků a jejich oslavování jako hrdinského činu, zákaz vzdělání, vláda pomocí šíření strachu, využívání sebevražedných atentátníků, likvidace všeho, co je v rozporu s jejich vírou.¹¹

Rozdělení islamistického terorismu:

1. Náboženský terorismus

U nábožensky motivovaného teroristy, který je schopen vykonat teroristický čin se jeho přesvědčení o vlastní vyvolenosti dostalo až do takové fáze, že sám sebe považuje za mučedníka víry a za dokonalého a předurčeného k vykonávání boží vůle, v tomto případě šíření vůle proroka Mohameda a vyhlazení všeho co je v rozporu s jeho vírou. To pro něj představuje vše západní, tedy hlavně Izrael, Evropa a USA. Většinou se rekrutují s muslimů ze sociálně slabších vrstev, s nižším nebo jen

---

¹⁰ HUBSCH, H. Fanatictí bojovníci ve jménu Alláha. Praha: Naše vojsko 2002, str. 14. ISBN 80-206-0609-2.

¹¹ EIKMEIER, C. D. An ideology of Islamic-Fascism, Spring: Parameters, 2007, str 85-98

náboženským vzdělání, které často ani nechápu a jsou tak závislí na výkladu druhých. Vzhledem k absenci jiných podnětů, které by naplňovaly smysl jejich života je často víra jediným prostředkem, jak můžou dojít k naplnění smyslu života a často se svými činy snaží dosáhnout očistění a zbavit se hříchů.

Druhý typ nábožensky motivovaného teroristy je takový, který do svých činů nevrhá žádné emoce a vše dělá s rozmyslem. Jejich přesvědčením je, že když obětují sami sebe pro dobrou věc, pomůžou tím islámu k vítězství a nevidí sebe jako důležitou součást systému. Řídí se heslem, že Bůh řídí veškeré jejich kroky a Bůh to tak chce. Jsou tím zbaveni jakékoliv zodpovědnosti za své činy a nepochybují o správnosti svého konání.¹²

2. Národnostně kulturní terorismus:

Národnostně kulturně motivovaní teroristé spíše než ze samotného náboženství, z islámu, vycházejí z vlastní kultury. Víra je u nich sice velmi důležitá, ale upřednostňují politické a kulturní zájmy. Příkladem může být působení uskupení zařazených na seznam teroristických organizací, jako Hamás a Hizballáh, které se angažují na okupovaných palestinských územích. Jejich území je obsazeno, nejsou spokojeny s politickou situací a cítí, že je jim upřeno jejich právo na sebeurčení. Bojují za vlastní stát, vlastní kulturní tradice a prostředí, anebo jsou hnáni snahou pomstít někoho z přátel a rodiny. Motivací může být i snaha získat si respekt a uznání. Jistou výhodou je, že svého nepřítele (v tomto případě Izrael) si lze velmi snadno určit a identifikovat potencionální cíle.¹³

3. Revolučně politický terorismus:

Revolučně politický terorismus se vyznačuje převažující politickou rovinou. Používají k dosažení svých cílů nejenom teroristické útoky, ale i politického vyjednávání a cílem bývá dosažení výhod pro jejich národ. Chápu politiku pouze v rovině ozbrojených střetnutí a terorismus je pro ně cestou, jak dosáhnout svých cílů co nejrychleji. Dá se předpokládat, že jsou vzdělanější a svou víru využívají k mobilizaci ostatních. I přes své vzdělání se nebojí používat násilí a to bez ohledu na nehumánnost těchto činů.¹⁴

---

¹² HUBSCH, H. Fanaticí bojovníci ve jménu Alláha. Praha: Naše vojsko, 2002, str. 20-123. ISBN 80-206-0609-2.

¹³ HUBSCH, H. Fanaticí bojovníci ve jménu Alláha. Praha: Naše vojsko, 2002, str. 20-123. ISBN 80-206-0609-2.

¹⁴ HUBSCH, H. Fanaticí bojovníci ve jménu Alláha. Praha: Naše vojsko, 2002, str. 20-123. ISBN 80-206-0609-2.

Samostatnou skupinou jsou sebevražední atentátníci, které můžeme detekovat ve všech třech kategoriích. Pro naplnění některého z výše uvedených cílů jsou ochotni obětovat svůj život za vidinou ráje, do kterého se každý správný muslim, který svůj život obětuje ve věci víry, může dostat okamžitě, bez ohledu na předchozí život. Sebevražední atentátníci jsou v dnešní době velmi hojně používáni, výjimkou není používání žen, většinou vdov po zabitých bojovnících, ale ani dětí, které jsou nábožensky vychovávány v madrasách a jejich pohled na svět a jejich rozlišovací schopnost, co je správné, je silně potlačena.¹⁵ Často jsou ženy a děti využívány i jako lidské štíty a jejich mrtvá těla zneužita k propagandě.¹⁶

1.5 Džihád

Základní povinností muslimů je dle koránu činit dobro, být připraven za něj bojovat a snažit se objevovat a likvidovat zlo. Správný muslim by měl být schopen obětovat svůj vlastní život za Alláha, protože pozemský život je mu jen propůjčen a po jeho skončení se má k Alláhovi vrátit. Džihád je výraz označující povinnost muslimů usilovat o obranu a šíření islámu uvnitř sebe i v okolním světě.

Dle muslimského učení rozlišujeme dva typy džihádu:

1. Džihád-e-akbar (Velký džihád) – je to boj se svým vlastním já a to proti zlým pohnutkám, špatným vlastnostem, touhám, zlosti, zvrácené představivosti a chtíči tak, aby se dostaly pod kontrolu rozumu, víry a poslušnosti k příkazům Alláha až nakonec věřící dosáhne úplného očištění duše.
Toto úsilí- džihád al-nafs je mnohem důležitější než džihád na bitevním poli, protože v tomto boji proti sobě samému se člověk snaží porazit spoustu nepřátel, kteří přebývají uvnitř jeho existence.
2. Džihád-e-Asghar (Malý džihád) – je to boj za ochranu života, víry, boj proti nepřátelům za účelem ochrany.¹⁷

---

¹⁵ <http://www.novinky.cz/zahranicni/svet/358893-boko-haram-vyuziva-unesene-deti-jako-sebevrazedne-atentatniki-vypaluje-cela-mesta.html>

¹⁶ http://neviditelnypes.lidovky.cz/islam-a-muslimsti-vedci-dlg-/p_zahranici.aspx?c=A130218_225743_p_zahranici_wag

¹⁷ <http://www.islam-ahlulbayt.cz/odvetvi-viry/jihad/>

Pojem džihád prošel v historii několika proměnami. Ze začátku představoval především boj za rozvoj a očištění sama sebe, později na sebe vzal i funkci šířitelskou. V náboženskoprávní rovině má je základem džihádu snaha o spravedlivou věc. V tomto ohledu se shodují všechny islámské právní školy. Sporné je ovšem, jakým způsobem se má provádět, nejrozšířenější je momentálně snaha vykládat jej jako šíření víry všemi možnými prostředky. Trvajícím diskuzi o džihádu využil slepý student Umar Abdar Rahmán k napsání své disertační práce čítající více než 2000 stránek. V ní píše mimo jiné o tom, že džihád akabar, tedy ten zaměřený proti vlastnímu egoismu, vůbec neexistuje a že islám by se bez násilí a válek nikdy nemohl rozšířit. Tyto myšlenky si rychle získaly celou řadu stoupců a podobné teze se začaly rozšiřovat. Podobným názorem, majícím řadu příznivců i odpůrců je ten, který hlásá existenci šestého pilíře islámu - džihádu. S ním přišel jeden z Rahmánových obdivovatelů Abdassalám Farag. Právě tyto dva muži začali svými vratkými tvrzeními nabízet rádoby vědecké ospravedlnění násilné činnosti. Do extrému vede výklad džihádu Hanbalovská právní škola, která džihád na roveň pilířům víry a v podstatě tak vyzývá všechny věřící k boji proti bezvěrcům.¹⁸

Bojovníci džihádu se nazývají mudžahedíni a z novodobé historie je známe především z dob sovětské invaze do Afghánistánu v letech 1979-1989, kde se rekrutovali prakticky z celého muslimského světa a po odchodu sovětských vojsk se po návratu do své původní vlasti stali velkým problémem pro povětšinou vládnoucí diktatury, protože se zcela oddali myšlence vytvoření jednotného islámského státu a začali bojovat i proti vládnoucím režimům. Většinou byli potlačeni do ústraní a jejich znovuzrození nastalo až po spuštění globální války proti terorismu a v souvislosti s nástupem tzv. arabského jara, při kterém se velmi rychle hroutili diktátorské režimy v muslimském světě a v mnoha zemích se islamisté dostali k moci anebo zde jednotlivé frakce o moc dosud bojují.

1.6 Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že islám byl původně založen jako mírumilovné náboženství, které až postupem času začalo svou víru šířit i pomocí násilí, v souvislosti s arabskými výboji a speciálně pojem džihád byl k tomuto účelu záměrně zneužíván. V dnešním pojetí je v demokratických zemích vnímán jako svatá válka proti všem nevěřícím a mnohými islamistickými teroristickými skupinami je skutečně i tak prezentován a mediálně využíván k náboru nových bojovníků. V zemích kde je

---

¹⁸ <http://sayfullaah.blogspot.cz/2011/11/bio-of-sheik-umar-abdur-rahman.html>

poměrně vysoká míra negramotnosti, ekonomicky a sociálně velmi slabé zázemí, nefunkční systém vzdělávání a zdravotního zabezpečení je vytvořena živná půda pro manipulaci s širokými masami obyvatelstva a toto je velmi snadno ovlivnitelné. V takové situaci se obzvláště mladí lidé upínají k vyšší moci a hledají sebeuplatnění v organizacích, které jim nabízejí smysl života a naplnění životních cílů. Viník stávající situace se najde velmi snadno, jsou to bohaté a vyspělé státy, které jsou zodpovědné za jejich vlastní chudobu a jejichž obyvatelé opovrhují Bohem a nežijí dle pravidel Koránu. Dochází k velmi silnému svázání náboženství s politikou, kde společná víra získává převahu nad nacionálním smýšlením. To je pravým opakem toho, čeho jsme v současnosti svědky v Evropě.

Můžeme zde pozorovat zcela nepokrytou podporu jednotlivých režimů směrem k teroristickým skupinám na prosazení vlastních politických a geopolitických zájmů. Problémem je i poměrně vysoká natalita, která není zajištěna ekonomickým rozvojem oblasti a dochází k radikalizaci populace.

PRAKTICKÁ ČÁST

2 AKTUÁLNÍ PROJEVY ISLAMISTICKÉHO TERORISMU

2.1 Teroristické útoky do 11. září 2001

Podle Global Terrorism Database (GTD – otevřená databáze informací o teroristických akcích po celém světě od roku 1970 do současnosti) se stalo za posledních 40 let ve světě na 125 000 případů. Tato databáze obsahuje informace o více než 58 000 bombových útoků, 15 000 atentátech a 6000 únosech, které se v uvedeném období udály.¹⁹

Do útoků na světové obchodní centrum v New Yorku dne 11. září 2001 byl islamistický terorismus poměrně dobře čitelný, byl lokalizován podle jednotlivých konfliktů a zemí a byl veden snahou o dosažení konkrétního politického nebo náboženského cíle. Samozřejmě je potřeba zdůraznit, že Evropa, Spojené státy i Japonsko se nepotýkaly jen s hrozbou islamistického terorismu, ale byly zde i místní organizace, které měly své vlastní politické nebo geopolitické zájmy. Patřily k nim IRA, ETA, Rudá brigáda, sekta Óm šinrikjó, která vůbec jako první provedla útok chemickou zbraní na cestující v Tokijském metru, a další, ale ty nejsou předmětem mé práce.

Mezi největší teroristické útoky posledních 30 let, do 11. září 2001, provedené islamistickými teroristy patří:

5. září 1972 - Na olympijských hrách v Mnichově palestínští teroristé zastřelili 11 izraelských sportovců.

8. září 1974 - Letadlo Boeing-707 americké společnosti TWA se zřítilo u řeckého pobřeží. Příčinou byl výbuch bomby v zavazadlovém prostoru. K útoku se přihlásila Arabská organizace za osvobození Palestiny, která nese odpovědnost za smrt 80 pasažérů.

23. června 1985 - V zavazadlovém prostoru letadla Boeing-747 indické společnosti Air India vybuchla bomba. Letadlo se zřítilo do moře asi 300 km jihozápadně od irského pobřeží. Při neštěstí zahynulo 329 lidí.

---

¹⁹ <http://www.start.umd.edu/gtd/about/>

7. října 1985 - Palestiniští teroristé unesli italskou výletní loď Achille Lauro se 700 turisty na palubě.

8. srpna 1988 - Pakistánský prezident Zia Al Haq a americký velvyslanec zemřeli společně s dalšími 37 lidmi při explozi bomby v letounu C-130 Hercules

21. prosince 1988 - Letadlo Boeing-747 společnosti Pan American Airways, letící z Frankfurtu nad Mohanem do New Yorku, se zřítilo na skotské městečko Lockerbie, příčinou výbuch bomby v zavazadlovém prostoru, 270 mrtvých. Libyjec Abdal Basat Alí Muhammad Midžrahi, byl uznán soudem vinným z pumového útoku proti letadlu.

19. září 1989 - Letadlo DC-10 francouzské společnosti UTA, letící na lince Brazzaville-Paříž, havarovalo nad Saharou; příčinou byla podle francouzského ministerstva dopravy pumová nálož; 171 mrtvých.

17. března 1992 - Nálož zcela zničila izraelské velvyslanectví v Buenos Aires a vyžádala si 29 mrtvých a 252 zraněných, k útoku se přihlásila proiránská Organizace islámské svaté války, která sdělila, že se jedná o odplatu za vraždu vůdce Alláhovy strany šajcha Músáviho.

26. února 1993 - Exploze bomby v autě zaparkovaném pod Světovým obchodním střediskem v New Yorku zabila šest osob a zranila 1000 lidí. V souvislosti s útokem byli odsouzeni čtyři muži muslimští extremisti.

18. července 1994 - 40 civilistů bylo zabito při bombovém útoku na židovské společenské centrum v Buenos Aires

25. července 1995 - Výbuch ve stanici metra St.Michel v centru Paříže zabil sedm lidí a zranil téměř devět desítek dalších. Útok provedla Alžírská islámská skupina.

4. března 1996 - Sebevražedný pumový útok v centru Tel Avivu si vyžádal 14 mrtvých a 125 raněných; odpovědnost nese Hamas.

18. dubna 1996 - Po útoku neznámých útočníků na hotel Europa v blízkosti světoznámých pyramid v Gíze severně od Káhiry zahynulo dnes 18 řeckých turistů a dalších 13 bylo zraněno. Atentát mají na svědomí islámští fundamentalisté, kteří od roku 1992 bojují proti sekularizovanému egyptskému režimu a za vytvoření islámského státu.

25. února 1996 - Při mohutného výbuchu nálože v autobusu v centru Jeruzaléma zemřelo 28 osob a dalších 85 bylo zraněno, k útoku se přihlásilo militantní hnutí Hamas.

17. srpna 1997 - 57 zahraničních turistů bylo zastřeleno v průběhu prohlídky památek v jižním Egyptě.

7. srpna 1998 - Téměř současně vybuchly bomby před budovami amerických velvyslanectví v Nairobi a v tanzanském Dáresalámu, tyto útoky si vyžádaly 224 mrtvých a 5000 zraněných. Americký soud uznal čtyři stoupence saúdskoarabského teroristy Usámy bin Ládina vinnými z účasti na obou atentátech.

19. března 1999 - Nejméně 70 osob bylo zabito a 140 bylo zraněno při výbuchu nálože na tržišti ve Vladikavkazu v ruské autonomní republice Severní Osetii.

9. září 1999 - Mohutný výbuch na sídlišti Pečatniki na jihovýchodě Moskvy si vyžádal 92 mrtvých a přes 200 zraněných. Výbuch je označován za teroristický akt, čečenských separatistů.

13. září 1999 - Exploze devítipatrového obytného domu na ulici Kaširské šosse na jihu Moskvy si vyžádala kolem 120 mrtvých.

19. září 2000 - Při pumovém útoku přišlo na přeplněném tržišti v Islámábádu o život nejméně 16 osob a přes 80 utrpělo zranění.

12. října 2000 - Exploze na americké bojové lodi Cole Arleigh Burke si vyžádala 17 obětí a 35 raněných. K explozi došlo ve chvíli, kdy loď patřící k páté flotile amerického vojenského námořnictva ze základny v Bahrajnu, v jemenském přístavu Aden čerpala palivo. Explozi podle vyšetřování způsobilo sebevražedné komando, které s nafukovacím člunem naloženým výbušninou do lodi narazilo. K útoku se 13. října přihlásila skupina Islámské odstrašovací síly.²⁰

Z výčtu je patrné, že islamistický terorismus se převážně vztahoval k izraelsko-palestinskému konfliktu, byl namířen proti izraelským cílům anebo proti zemím, které

---

²⁰<http://zpravy.idnes.cz/zahranicni.aspx?y=zahranicni%2Fnejvetsiteroristickeutokyzaaposlednich30let.html>

Izrael podporovaly, k vnitřnímu egyptskému, alžírskému a pakistánskému konfliktu, kde si ozbrojené skupiny braly za rukojmí obyvatele vyspělých států.

Další projevy souvisely konfliktem na ruském území, ve kterém čečenští muslimští separatisté usilovali o nezávislost na Rusku a svedli s ním dvě krvavé války. Po prohrané druhé čečenské válce se uchýlili k taktice organizování teroristických útoků ve vnitřním Rusku.

Zásadní obrat nastal po roce 2001 v souvislosti s útoky z 11. září.

2.2 Teroristický útok 11. září 2001

Důvodem, proč si teroristický útok z 11. září zaslouží samotnou podkapitolu je ten, že od tohoto útoku se datuje novodobá historie islamistického terorismu a v souvislosti s navazující globální válkou proti terorismu, vyhlášenou administrativou amerického prezidenta George W. Bushe jr, válkami v Iráku a Afghánistánu, teroristickými útoky v Madridu, Londýně, na Bali, v Kalkatě, v Nigérii atd. můžeme hovořit o globalizaci islamistického terorismu a jeho důsledky se staly hrozbou pro celý vyspělý svět a je velmi těžké predikovat, kde teroristé udeří příště.

Útoky čtyřmi unesenými letadly na New York a Washington, které zosnovala a podnikla 11. září 2001 teroristická síť al-Káida, byly největším a nejspektakulárnějším teroristickým činem v historii. Zasažena a zničena byla dominanta Manhattanu, dvě věže Světového obchodního centra (WTC), a poškozena byla i budova Pentagonu.

Devatenáct členů sítě al-Káida uneslo 11. září 2001 ráno čtyři letadla společností American Airlines a United Airlines na dálkových vnitrostátních linkách. Únoscům se podařilo dvěma letadly zasáhnout a zničit mrakodrapy Světového obchodního centra v New Yorku, třetí zasáhlo budovu Pentagonu ve Washingtonu a čtvrté se zřítilo v Pensylvánii, když teroristé, kteří unesli stroj, čelili vzpouře cestujících. Spekuluje se, že mělo zasáhnout Capitol nebo Bílý dům.

Jako první zasáhl cíl Boeing 767 společnosti American Airlines s 92 lidmi na palubě letící z Bostonu do Los Angeles. Do severní věže WTC v New Yorku narazil v 8:46. Pilotoval jej Egyptan Muhammad Atta. Budovu zasáhl mezi 94. a 98. patrem. Boeing 767 United Airlines s 65 osobami na palubě letící z Bostonu do Los Angeles narazil do jižní věže WTC v 9:03. Pilotem byl Marván Šihhí. Zasáhl budovu mezi 78. a 84. patrem. V 9:43 narazil do Pentagonu Boeing 757 American Airlines s 64 osobami na palubě, který letěl z Washingtonu do Los Angeles. Za kniplem seděl Haní Handžúr. Čtvrtý unesený stroj, Boeing 757 United Airlines s 44 osobami na palubě letící z Newarku do San Franciska, havaroval 10:10 v Pensylvánii. Zatímco v předchozích

letadlech bylo pět únosců, v tomto jen čtyři. Řídil jej Libanonec Zijád Sámir Džarráh. Jižní věž WTC se zřítila v 9:59, tedy 56 minut poté, co byla zasažena. V 10:28 se zhroutil i severní věž a spolu s ní byla zničena i budova hotelu Marriott. Už v 10:10 se sesula část budovy Pentagonu. Jako poslední spadla v 17:25 nižší 47patrová budova číslo 7 Světového obchodního střediska.²¹

Počet obětí všech útoků činí 2977. Zahynulo též všech 19 útočníků a 411 hasičů, záchranářů a policistů. Nejvíce obětí si vyžádaly útoky na Světové obchodní centrum. Celkem tam zahynulo 2606 osob. Mezi ně je započítáno 147 lidí na palubě unesených letadel. V době útoku bylo v centru 14 154 lidí. V severní věži zahynulo v zasažených patrech a nad nimi 1366 osob, v jižní pak 618, protože v té začala evakuace hned po nárazu prvního letadla. Při zásahu na místech atentátu zahynulo 343 hasičů, 87 příslušníků přístavní stráže a 28 newyorských policistů. V budově Pentagonu zahynulo 125 lidí včetně 36 civilních zaměstnanců ministerstva obrany USA. Dalších 59 obětí bylo na palubě boeingu, který do něj narazil. Pád stroje společnosti United u pensylvánského Shanksville si vyžádal 40 obětí.²²

Útoky zcela změnily politickou situaci ve světě a upozornily na to, jak velkou hrozbou je islámský terorismus. USA se proto rozhodly jak posílit svou bezpečnost, tak pro odvetné akce a zahájily válku proti terorismu. Vyzvaly Afghánistán, aby mu vydal Usámu bin Ládina. Když se tak nestalo, 7. října letecky zaútočily na Afghánistán, kde měla al-Káida své tábory. Následovala pozemní ofenzíva, která vedla k pádu vlády Tálibánu. Ten se však nikdy nepodařilo zcela porazit a válka v zemi pokračuje i po devíti letech. Dopaden nebyl ani Usáma bin Ládín, zadržen byl jen Chálid šajch Mohammed, který útoky naplánoval.²³

2.3 Teroristické útoky po 11. září 2001

Po jedenáctém září řada expertů upozorňovala, že se svět změní a že už zde nebude bezpečné místo.

Mezi největší teroristické útoky po 11. září 2001, provedené islamistickými terorysty patří:

12. října 2001 Bali – Terčem útoku organizace Džamaá islamía, která je odnoží teroristické sítě al-Kaidá, se stala jedna z diskoték v Paddys Bar-e. Sebevražedný

---

²¹ <http://téma.novinky.cz/teroristicky-utok-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu>

²² <http://téma.novinky.cz/teroristicky-utok-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu>

²³ <http://téma.novinky.cz/teroristicky-utok-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu>

atentátník se odpálil přímo v baru a venku byla zaparkovaná dodávka s ještě silnější náloží. O život přišlo 202 lidí, dalších 350 bylo zraněných.

23-26. října 2002 Moskevské divadlo Dubrovka – Asi 40 čečenských islámských teroristů, včetně žen, vtrhlo do divadla a obsadilo budovu, ve které nastražilo desítky výbušnin. Vzali více než 850 rukojmích, které po dva dny zadržovali. Po 48 hodinách zasáhly speciální jednotky plynem a zahynulo 170 lidí včetně všech teroristů.

11. března 2001 Madrid – Terčem útoku islámských radikálů ze severní Afriky se stala příměstská doprava ve španělském hlavním městě Madridu během ranní dopravní špičky. Udává se 191 mrtvých a skoro dva tisíce zraněných. Byl to první teroristický útok v Evropě po 11. září. Důsledkem bylo stažení španělských vojáků z Iráku.

1. září 2004 Beslan – V ruské Severní Osetii se terčem ozbrojenců čečenského velitele Šamila Basajeva stala místní základní škola. Výsledek byl tragický. Při osvobozovací operaci se strhla přestřelka a udává se 366 mrtvých z toho 186 dětí a 747 zraněných.

7. července 2005 Londýn – Tři bomby explodují v metru a čtvrtá v autobuse. Výsledkem je 50 mrtvých a více než 700 zraněných. Co je na tomto útoku zvláštní, že poprvé neútočili teroristé z venku, ale vlastní občané z řad přistěhovalců, konkrétně potomci rodin z Pákistánu. Později se ukázalo, že teroristé absolvovali výcvik v Afghánistánu.

11. července 2006 Bombaj – Terčem útoku islámských radikálů z pákistánské militantní islámské organizace Laškare Tajjaba se stala příměstská doprava v indické Bombaji. Udává se 202 mrtvých a 714 zraněných. Útok byl zjevně inspirován útoky z Madridu 2001.

14. srpna 2007 Irák – Do vesnic Katánija a Adnánia na severu Iráku dojezdy takřka současně čtyři nákladní vozy naplněné neznámou látkou. Vybuchly současně a exploze smetly hliněné domy v širokém okolí a zabily 520 lidí a dalších 1500 zranily. Byl to největší atentát v násilím zmítaném Iráku, kde spolu soupeří menšinová sunnitá a většinová šiitá. Faktem zůstává, že Irák už zažil atentátů, při kterých zemřelo více jak sto osob přes dvacet.

26. listopadu 2008 Bombaj – Terčem útoku islámských radikálů z pákistánské militantní islámské organizace Laškare Tajjaba se staly hotely, nádraží, místní židovské centrum a na pár hodin se jedenácti teroristům podařilo paralyzovat velké obchodní centrum. Skupinu se zcela podařilo zlikvidovat až 29. listopadu ráno. Bilance 174 mrtvých a 370 zraněných.

20. ledna 2012 Nigérie – Při útoku zahynulo 178 lidí a zraněno bylo dalších 50. K útoku se přihlásila radikální muslimská organizace Boko Haram, jejímž cílem je zavést právo šaría na severu Nigérie.²⁴

2.4 Aktuální situace

Dnes se již zcela otevřeně hovoří o tom, že z terorismu se stal globální problém a dochází k nárůstu počtu teroristických skupin a to zejména na Blízkém východě, které ovšem vzhledem k rozsahu své činnosti, zejména Islámský stát, mají prakticky celosvětový dosah.

Že se situace v posledních dvou letech dramaticky zhoršuje je patrné i ze zprávy amerického ministerstva zahraničí. Podle této zprávy došlo k nárůstu počtu teroristických skupin, které se na Blízkém východě a v severní Africe hlásí k síti Al-Káida, a představují vážné ohrožení zájmů USA a jejich spojenců. Podle něho došlo k nárůstu teroristických útoků po celém světě mezi roky 2012 a 2013 o více než 40 procent.

Ministerstvo také označilo Írán za hlavního státního podporovatele terorismu, který pokračuje ve vzdoru ohledně požadavků mezinárodního společenství, aby prokázal, že jeho jaderné ambice jsou mírové.

Ve své výroční zprávě o vývoji globálního terorismu americké ministerstvo dále sdělilo, že ztráty způsobené vedení Al-Káidy v Pákistánu a v Afghánistánu urychlilo decentralizaci sítě v roce 2013. To má za následek rozvoj dalších autonomních a agresivnějších odnoží organizace, zejména v Jemenu, Sýrii, Iráku, severozápadní Africe a Somálsku.

"Hrozba terorismu se nadále rychle zvyšovala v roce 2013, a to s rostoucím počtem skupin po celém světě," uvádí se dále v dokumentu.

V roce 2013 bylo ve světě zaznamenáno 9707 teroristických útoků, které si vyžádaly více než 17.800 mrtvých a přes 32.500 zraněných. K většině z nich došlo v

---

²⁴ <http://www.aktuality.sk/clanok/213806/top-11-teroristickych-utokov-po-11-9-2001/>

Afghánistánu, Indii, Iráku, Nigérii, Pákistánu, na Filipínách, v Somálsku, Sýrii, Thajsku a v Jemenu. V roce 2012 došlo k 6771 teroristických útoků s více než 11 tisíci mrtvými a více než 21.600 zraněnými. Opět šlo hlavně o již zmíněné země.

Navzdory prudkému nárůstu počtu útoků zpráva poukázala na to, že téměř polovina z incidentů nezpůsobila žádné oběti na životech a v 53 procentech nikdo ani nebyl zraněn. Nejsmrtelnější útoky v roce 2013 byly provedeny povstaleckým hnutím Taliban v Afghánistánu, pákistánským Talibanem, nigerijskou organizací Boko Haram a odnožemi Al-Káidy v Iráku, Sýrii a na Arabském poloostrově.²⁵

Podle Global Terrorism Databaze trpěly v roce 2013 terorismem nejvíce státy jako Sýrie, Irák, Pákistán, Afghánistán a Indie. V těchto zemích je 85 % obětí teroristických útoků za rok 2013.

Epicentrum terorismu se v roce 2013 nacházelo na Blízkém východě. V Sýrii, Iráku, Jemenu, Egyptu, Libyi a Libanonu se odehrálo 52 % celosvětových útoků a 71 % všech úmrtí. Významné teroristická ohniska jsou však také v Africe a jižní Asii.

Oproti roku 2012 došlo, podle Global Terrorism Databaze, k největšímu rozmachu teroristických útoků v Sýrii (75%), Iráku (52%), Jemenu (152%) a Egypt (584%). V těchto zemích však stojí za nárůstem útoky na členy bezpečnostních složek.²⁶

Rok 2014 je rokem naprosto přelomovým, neboť došlo k útoku islamistických radikálů na území více států a dokonce došlo k vytvoření vlastního pseudostátu. V souvislosti s boji na území Sýrie a Iráku, do kterého už se zapojila formou leteckých úderů, vyzbrojování pravidelné armády a opozičních skupin i mezinárodní koalice více než 60 států, včele se Spojenými státy, došlo k obrovskému nárůstu teroristických útoků a počtu obětí a i když statistiky ještě nejsou uzavřené, tak v bojích, které vedou ve světě islámští radikálové z různých skupin, jen v listopadu zemřelo přes pět tisíc lidí. Asi 80 procent z nich připadá na Irák, Nigérii, Afghánistán a Sýrii. Statistiku sestavilo spolu s BBC Mezinárodní centrum pro zkoumání radikalizace (ICSR) s cílem vyjádřit souhrnné ztráty na životech, jež s sebou nese násilí radikálních organizací.

Zaznamenáno je 664 útoků ve 14 zemích a závěr zní, že v listopadu vlivem bojů islamistů umíralo každou hodinu v průměru sedm lidí.

Skupina Islámský stát, která bojuje v Iráku a Sýrii, má na kontě více než 2000 mrtvých.

---

²⁵ http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/usa-pocet-teroristicky-utoku-ve-svete-se-zvysil-o-43-procent_305682.html#.VlqnSJDhbIV

²⁶ <http://www.armadinoviny.cz/statistika-teroristicke-utoky-v-roce-2013.html>

Z detailních údajů získaných ICSR vyplývá, že v listopadu přišlo o život 5042 osob a z nich 2079 byli civilisté. Mezi vojskem a policií bylo 1723 mrtvých a mezi islamisty zhruba tisíc.

Nejvíce útoků a nejvíce mrtvých připadá na Irák. Na druhém místě stojí Nigérie, sužovaná útoky islamistů ze skupiny Boko Haram. Třetí je mezi postiženými státy Afghánistán, kde se násilí připisuje Talibanu.²⁷

Buňka al-Kaidy Khorasan je větším nebezpečím pro Evropu i USA než Islámský stát. Khorasan usiluje o získání výbušných mechanismů, které nebudou detekovány bezpečnostními zařízeními na letištích. Plánuje teroristické útoky na letadla nad Evropou i USA. Na jeho vůdce Muhsina Fadlího je vypsaná odměna 7 milionů dolarů

Zatímco svět obletěl nedávno výrok, že Islámský stát je rakovinou ve srovnání, s níž je Ukrajina pouhou chřipkou, stranou pozornosti roste ještě mnohem větší přímé nebezpečí pro Evropu a USA.

Je to v ilegálně pracující teroristická skupina Khorasan. Zatímco teroristická organizace Islámský stát dělá všechno pro to, aby mediálně demonstrovala svoji sílu, zaplavuje svět krvavými videi a fotografiemi, vyhrožuje, že západní svět utopí v krvi, Khorasan pracuje v hluboké ilegalitě.

Bezpečný přístav našel v Sýrii, pod ochranou syrské odnože al-Káidy Fronty an-Nusrá. Nedaleko syrského Allepa vybudoval výcvikové tábory, sklady výbušnin, provozy na výrobu munice, komunikační a velitelská centra.

Cílem Khorasanu není svržení Bašára Asada v Sýrii ani získání území, jak o to usiluje Islámský stát. Záměrem této organizace je zorganizování přímého útoku na evropská i americká centra, zopakování 11. září, demonstrování síly a schopnosti obejít nastavené bezpečnostní mechanismy svobodného světa.

Lídrem Khorasanu je třiatřicetiletý Muhsin Fadlí, narozený v Kuvajtu. Ve dvaceti letech byl jedním z hlavních plánovačů útoku na USA 11. září 2001. Od té doby se pohybuje ve vysokých strukturách al-Káidy v Afganistanu, Iránu i Iráku. USA za informace vedoucí k jeho dopadení vypsal v roce 2012 odměnu 7 milionů dolarů, tedy více než 140 milionů korun.

Fadlí je velmi schopný organizátor spolupracující s veterány al-Káidy. Za léta teroristické činnosti získal zkušenosti v manipulaci s výbušninami, ale i s financováním teroristických operací a zajišťováním peněz na činnost al-Káidy. Přestože o Khorasanu média až donedávna neměla žádné informace, neví se ani jak silná tato buňka al-Káidy

---

²⁷ http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/islamiste-zabijeji-ve-svete-v-prumeru-170-lidi-denne_326967.html#.Vlqzmz5DhblU

je (spekuluje se o padesáti bojovnicích), ani kdy vznikla a jak dlouho připravuje své útoky na evropské i americké cíle. Americké zpravodajské služby získaly informace, které umožnily naplánovat útok na základny Khorasanu západně od Allepa pomocí střel Tomahawk. Útok byl proveden v první vlně amerických leteckých úderů na Sýrii. Nakolik ochromil fungování Khorasánu, není zatím známo.

Mushin Fadlí bohužel zřejmě pokračuje v realizaci plánu zrekrutovat pro cíle Khorasanu džihádistické bojovníky ze západních zemí bojující na území Sýrie, pomoci jim v návratu do Evropy a USA, aby tam provedli teroristické útoky. Vzhledem k tomu že v Sýrii bojuje tři až čtyři tisíce Evropanů z Británie, Francie, Německa, Holandska, Belgie, Dánska, Švédska, Itálie, Irska, Španělska, Rakouska, je teroristická hrozba mimořádně vysoká. A nebezpečí, které představuje Mushin Fadlí, muž který v minulosti dokázal zorganizovat přísun velkého množství džihádistických bojovníků z řady zemí do Sýrie a teď organizuje pohyb této armády opačným směrem do jejich mateřských zemí, je extrémní.

A vytvoření početné páté kolony al-Káidy v Evropě a USA by mohlo být devastující pro západní svět.²⁸

Zatím se spíše setkáváme s útoky jednotlivých extremistů v zemích, které se zapojily do operací proti Islámskému státu, které nejsou koordinovány a řízeny přímo organizací Islámský stát, ale jsou to teprve první projevy radikalismu muslimských přistěhovalců do těchto zemí. Jako příklad můžeme uvést zastřelení kanadského vojáka u pomníku obětem války a následný útok na kanadský parlament v Ottawě dne 22. 10. 2014, kde útočníkem byl kanadský občan alžírského původu Michael Zehaf-Bibeau a byl vyznavačem islámu. 15. 12. 2014 v australském Sydney, původem iránci Haron Monis zajal více než 30 rukojmí v kavárně Lindt v Sydney a požadoval vyvěšení vlajky Islámského státu. Při následné operaci bezpečnostních sil byl zabit a s ním i dva rukojmí.

Jak uvádí zpráva evropské komise na Evropu má přímý vliv i teroristická činnost jinde na světě. Evropané se stávají obětí útoků jako při nedávném teroristickém útoku v Nairobi, někdy je ale sami páchají. Často radikalizováni v Evropě extremistickou propagandou či náboráři cestují do zahraničí, kde projdou výcvikem a bojují ve válečných zónách, kde proces jejich radikalizace stále pokračuje. Řada těchto evropských tzv. zahraničních bojovníků s nově nabytou znalostí bojových technik může po svém návratu z oblastí konfliktů představovat hrozbu pro naši bezpečnost. V

---

²⁸ <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/bunka-alkaidy-khorasan-je-vetsim-nebezpecim-pro-evropu-i-usa-iz-islamsky-stat-1404043158.html>

dlouhodobějším horizontu by mohli působit jako teroristé. Fenomén zahraničních bojovníků není nový, ale vzhledem k pokračujícím bojům v Sýrii míří bojovat do této oblasti stále více extremistů. Úměrně rostoucímu počtu zahraničních bojovníků z Evropy se zvyšuje ohrožení naší bezpečnosti. Teroristické skupiny a extremisté využívají k přilákání nespokojené mládeže nových, technicky pokrokových metod, jako jsou sociální sítě, online videokanály či radikální internetové diskuse. Dokážou tak šířit propagandistické myšlenky rychleji, účinněji a ve větším rozsahu.²⁹

Francie přiznává bezpečnostní rizika související s návratem francouzských občanů, kteří bojovali v militantních skupinách islámského státu. Současně část z 230 francouzských občanů plánuje vydat se do oblastí ovládaných těmito militantními skupinami a údajně již 36 ozbrojenců bylo zabito. Až sedmdesáti občanům bylo zabráněno opustit Francii poté, co bezpečnostní složky získaly informace o tom, že se chtějí připojit k milicím islámského státu. Francie přijala zákon, jehož cílem je zákaz vycestování těmito občanům, včetně zákazu zahraničních cest až na šest měsíců; zákon rovněž umožňuje dočasně zabavit jejich cestovní pasy. Podle poslance Sebastien Pietrasanta, který připravuje zpřísnění zákona o boji proti terorismu, se asi 100 francouzských občanů, kteří bojovali v Sýrii a Iráku, vrátilo zpět do Francie. Úřady se obávají, že tito francouzští radikálové mohou být významným bezpečnostním rizikem.³⁰

V Evropě vzrůstá riziko podobných případů, kdy se občané, především ve Francii a SRN, vrací zpět z bojů v Sýrii a Iráku, kde se aktivně zapojovali do bojů v extrémních skupinách islámského státu.

Dvacetiletý Kreshnik Berisha byl obviněn prokurátory ve Frankfurtu nad Mohanem z členství v extremistické skupině islámský stát. Za zvýšených bezpečnostních opatření bylo zahájeno soudní řízení.

Jen několik dní poté, co spolkový ministr vnitra vydal zákaz používání symbolů islámského státu, a poprvé v dějinách SRN bylo vzneseno podobné obvinění.

Berisha byl zatčen již v prosinci 2013 na frankfurtském letišti a od té doby byl držen ve vazbě. Muž údajně pochází z muslimské kosovské rodiny, která se před lety usadila v Německu. Obžaloba tvrdí, že Berisha pět měsíců bojoval v Sýrii jako člen

---

²⁹ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu: Silnější reakce EU. Brusel, 2014. Dostupné z: <http://ec.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/CS/1-2013-941-CS-F1-1Pdf>

³⁰ <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/francouzsky-ministr-vnitrostovky-francouzskych-obcanu-bojuji-v-teroristickych-skupinachislamskeho-statuv-iraku-a-syrii-1404043087.htm>

islámského státu, hrozí mu až deset let vězení. Podle Spolkového kriminálního úřadu bojuje na území Sýrie a Iráku přibližně 400 německých občanů, z nichž se už část vrátila zpět do SRN. V Německu panují obavy z možné radikalizace části obyvatelstva nebo z možného teroristického útoku.³¹

Dne 18. 11. 2014 respektovaný Institut pro ekonomii a mír (IEP) se sídlem v Sydney a pobočkami v Londýně a New Yorku vydal varovnou zprávu o prudkém nárůstu počtu teroristických útoků. Obyvatelé západních zemí a dalších zemí OECD jsou terčem nejkrvavějších útoků s nejvyšším počtem obětí. IEP v této souvislosti připomíná atentáty v USA 11. září 2001, pumový útok na vlak v Madridu v roce 2004, bombový sebevražedný útok v Londýně v roce 2005, vraždění v Norsku v roce 20012. Od roku 2000 je tak stabilně zhruba 5% obětí ze zemí OECD. Nejvíce obětí ze všech zemí OECD v roce 2013 zemřelo v Turecku (57 mrtvých) a v Mexiku (40 mrtvých).

Islamistický terorismus je podle zprávy ve světě na vzestupu, za většinou útoků stojí Islámský stát, pobočky al-Káidy, afgánský Talibán a nigerijská Boko Haram. Tyto teroristické organizace spojuje náboženská ideologie opírající se o extrémní interpretaci islámu. Útočí primárně na civilní obyvatele a soukromý majetek. Zejména Islámský stát vyhrožuje útoky na země Západu a stává se tak zřejmě pro jejich obyvatele největším nebezpečím.³²

2.5 Aktivní islamistické teroristické organizace

V současnosti působí převážně v muslimském světě velké množství teroristických organizací, které sledují různé zájmy a používají k prosazování svých cílů terorismus jako vojenské taktiky. Podle jednotlivých zemí jsou to:

Afghánistán – al-Kaida, Taliban

Alžírsko – GIA (Armed Islamic Group), GSPC (Groupe Salafiste la Pour et le Combat), Jund al-Chilafah

Barma – HUA (Hakarat ul-Ansar)

Egypt – Muslimské bratrstvo, Egyptský islámský džihád, Al-Gama a al-Islamyya, Ansar Bait al-Maqdis

---

³¹ <http://www.securitymagazin.cz/zpravy/nemecky-obcan-poprve-obvinen-z-ucasti-v-extremisticke-skupine-islamsky-stat-1404043093.html>

³² <http://www.securitymagazin.cz/bezpecnost/dramaticky-narust-poctu-teroristicky-utoku-i-jejich-obeti-1404043369.html>

Zdroj zpráva IEP Global terrorism index. Dostupné z [www:http://economicsandpeace.org/research/iep-indices-data/global-terrorism-index](http://economicsandpeace.org/research/iep-indices-data/global-terrorism-index)

Filipíny – ASG (Abu Sayyaf Group), MILF (Moro Islamic Liberation Group), Bangsamorští islámští bojovníci

Francie – FIS (Islamic Salvation Group)

Indie, Kašmír – Khalistan Liberation Tiger Force, JEM (Jaish-e-Mohammed), ULFA (United Liberation Front of Assam), JKLF (Jammu and Kashmir Liberation Front)

Indonésie – JI (Jeemah Islamiya), Jamaah Ansharut Tauhid

Irák – Ansar al-Islam, Baas Syrian Islamic Front, Iraq Shits Radical Front, Saddam Sunints Antiamerican Army

Írán – Iránská frakce al-Kaidy, MEK/MKO (Mujahedin-e Khlaq Organization), SSP (Sipah-e-Sahaba Pakistan)

Izrael, Palestina – DFLP (Democratic Front for the Liberation of Palestine), FATAH-RC, FATAH-TANZIM, FORCE-17, HAMAS, PLO/OOP (Palestine Liberation Organization), PFLP-GC (Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command), PIJ (Palestinský islámský džihád), Kach and Kahane Chai, Mučedníci od al-Aksá

Jemen – IAA (Islamic Army of Aden), Al-Káida na Arabském poloostrově

Libanon – Hizbulláh

Libye – FIG (Fighting Islamic Group), Bojovníci Imáma Moussa Sadr, Ansar al-Šaría

Maroko - Al-Káida v islámském Magrebu

Nigérie – Boko Haaram

Pakistán, Kašmír – Tahrik-e-Taliban-e-Pakistan, HM (Hizb-ul Mujehideen), HUA (Hakrat ul-Ansar), SSP (Sapah-e-Sahaba Pakistan), Jaamat ul-Fuqra, Lashar-e-Toiba, Jundalláh

Rusko, Čečensko – FLI (Front of Liberation Ičkeria)

Súdán – Súdánská frakce al-Kaidy, SPLA (Sudan Peoples Liberation Army)

Sýrie – PSF (Popular Struggle Front), An-Nusra Front

Tunisko - Ansar al-Šaría

Turecko – IGERF (Islamic Great Eastern Raiders Front), PKK (Strana kurdských pracujících)

Uzbekistán – IMU (Islamic Movement of Uzbekistan)³³

Existuje ještě velké množství neznámých militantních uskupení, které působí na území jednotlivých států a které se momentálně hlásí k některé z velkých nebo mediálně známých organizací a vyhlásují jim svou oddanost a chtějí se podílet na boji za vytvoření Islámského chalífátu.

---

³³ <http://spacwar.info/terorismus-organizace/>

Podrobněji bychom se zabývali největšími a nejznámějšími islamistickými teroristickými organizacemi, které nejvíce ovlivňují události na Blízkém východě, Asii a v Africe a tím ovlivňují i politiku demokratických zemí a jejich stoupenci představují pro tyto země největší hrozbu. Mezi ně řadíme al-Kaidu, Islámský stát, Taliban, Boko Haram a arabská hnutí Hamas, Hizbaláh, Islámský džihád.

Al-Kaida – asi nejznámější islamistickou teroristickou organizací je al-Kaida, česky základna, stojí za řadou velkých atentátů a únosů po celém světě. Kořeny teroristické sítě Al-Káida sahají do první poloviny 80. let 20. století, kdy se v Afghánistánu začal formovat odpor proti sovětské okupaci organizovaný arabskými mudžáhidy, kteří se těšili podpoře USA. Na konci 80. let zakládá Usáma bin Ládín, zámožný podnikatel ve stavebnictví, organizaci Al-Káida a rekrutuje do ní mudžáhidy z Afghánistánu.

Obrat ve vztahu k USA nastává krátce po irácké invazi do sousedního Kuvajtu v roce 1990. Saúdská Arábie se obávala přímého střetu s početnější iráckou armádou, bin Ládín proto nabídl králi Fahdovi pomoc svých mudžáhidů. Monarcha však jeho nabídku odmítl, a místo toho povolil Spojeným státům zřídit na saúdkém území vojenské základny. Bin Ládín to popudilo. Začal veřejně kritizovat královo rozhodnutí umístit cizí vojáky v „zemi dvou mešit“ (Mekka a Medína) a znesvětit tak posvátnou půdu. Za to byl ze země vypovězen a uchýlil se v roce 1992 do exilu v Súdánu.

Bin Ládín v Súdánu zpočátku pomáhal vládě pučistického generála Umara al-Bašíra, zakládal podniky a výcvikové tábory. Spojil se také s egyptským lékařem Ajmánem al-Zavahrím, jehož teroristická organizace Al-Džihád se přetransformovala do jádra Al-Káidy. Poté, co se členové Džihádu neúspěšně pokusili zavraždit vrcholné egyptské politiky, byli ze Súdánu vyhnáni. V květnu 1996 byl vyhnán i bin Ládín, kterému saúdská vláda zrušila státní občanství, zabavila majetek a přesvědčila jeho rodinu, aby mu přestala vyplácet sedm miliónů dolarů ročně.

Afghánistán se po odchodu Sovětů v roce 1989 zmítal v bezvládí, moc postupně přecházela do rukou členů militantního islámského hnutí Tálibán (studenti). Pro bin Ládína a Al-Káidu se tato země, která byla izolovaná od ostatního světa a vládli v ní ideologicky spříznění sunnitští islámští fundamentalisté, ideálním místem pro zřízení nového hlavního štábu. Bin Ládín zde formuloval hlavní ideologické cíle organizace, jimiž jsou zejména očistění islámských zemí od bezvěrců a vyhnání všech zahraničních armád. Otevřeně vyhlašuje válku Spojeným státům a jejich spojencům. V roce 1998 pak spolu s al-Zavahrím a dalšími islámskými vůdci vydává fatvu (závazný

náboženský edikt) vybízející muslimy k zabíjení Američanů a jejich spojenců kdykoli a kdekoli.

Al-Káida je velmi promyšleně a efektivně organizovaná. Základními jednotkami ve struktuře sítě jsou tříčlenné buňky operující takřka po celém světě. Jejich členové znají navzájem sami sebe a svého velitele. Velitelé stojící nad nimi jsou v kontaktu vždy pouze se třemi buňkami. Tento systém pokračuje až k samotným špičkám sítě.

Do takto koncipované struktury lze jen velmi obtížně proniknout. Když už se podaří odhalit a dopadnout člena Al-Káidy, většinou může prozradit jen kolegy z buňky a přímého velitele. Není-li dopaden velitel, další stopy mizí. Tento systém se v praxi osvědčil, o čemž svědčí i relativně malá úspěšnost lovu na špičky velení Al-Káidy.

Teror je metodou boje, kterou členové Al-Káidy považují za naprosto přijatelnou. V rámci svého úsilí o prosazení islámského práva šari'a si ideologicky ospravedlňují zabíjení bezvěrců i muslimů vlašných ve víře. Opírají se přitom o svou interpretaci díla islámského myslitele Sajjída Kutba, egyptského novináře a vůdčí osobnost Muslimského bratrstva.

Al-Káida používá jako standardní způsob útoku sebevražedný atentát. Podobně jako v případě palestinských radikálů je i zde útočník náležitě ideologicky zpracován, takže mu nečiní potíže obětovat svůj život v zájmu islámské otázky a stát se mučedníkem, který má zaručen vstup do ráje.

Vůdce Al-Káidy bin Ládín byl vystopován a zabit 2. května 2011 speciálním americkým týmem Navy SEALs ve svém sídle u Abbottabádu asi sto kilometrů od pákistánské metropole Islámábádu. V Pákistánu jsou bojovníci Al-Káidy angažováni hlavně v konfliktech v Kašmíru. V Iráku se Al-Káida připojila k sunnitským povstalcům, které vedl Abú Músab al-Zarkáví. V poslední době pak vyvíjejí činnost agenti Al-Káidy v Somálsku, kde úzce spolupracují s organizací Šaháb na rekrutování mladých lidí, které doslova exportují k sebevražedným útokům proti Američanům na afghánsko-pákistánské hranici. Na síle také nabývá Al-Káida v Jemenu, kde využívá napjatou hospodářskou a demografickou situaci země.³⁴

Islámský stát v Iráku a v Levantě - Islámský stát je radikální sunnitská džihádistická organizace blízka Al-Káidě, která pod názvem Islámský stát v Iráku a v Levantě od roku 2013 působila v Sýrii. Od začátku roku 2014 operuje v Iráku, kde nejprve ovládla část západní provincie Anbár s městy Ramadí a Fallúdža. V půlce června dobyla i

---

³⁴ <http://tema.novinky.cz/al-kaida>

Mosul a Tikrít a další města na severu Iráku. Na konci června vyhlásila na dobytých územích chalífát a změnila název na Islámský stát. Chalífou je šéf organizace abú Bakr Bagdádí. Islámský stát v Iráku a v Levantě vznikl v dubnu 2013, jeho kořeny však sahají o více než deset let hlouběji ke skupině Tahvíd a džihád vedené Jordáncem Abú Musou Zarkávím. Ten organizaci původně založil s cílem svrhnout jordánského krále. Po americké invazi do Afghánistánu se ale Zarkáví přesunul do Iráku. Po americké invazi do Iráku v roce 2003 se Tahvíd a džihád stal hlavním protivníkem spojeneckých sil v sunnitských částech země. V roce 2005 se Zarkáví přihlásil k Al-Káidě a skupina se přejmenovala na Al-Káidu v Iráku. Američanům se podařilo Zarkávího v červnu 2006 zabít.

V téže roce ale ustavil jeho nástupce abú Hamza zastřešující Islámský stát v Iráku. Jím vedená Al-Káida v Iráku byla jen jednou ze sedmi salafistických skupin, které sdružoval. Nejsilnější byl Islámský stát v Iráku v době sektářské války v zemi v letech 2006 až 2008.

Islámský stát v Iráku od roku 2010 vede abú Bakr Bagdádí. V Sýrii je považován za jednu z nejlépe organizovaných sil, která dokázala porážet syrskou armádu. Podle analytické organizace Brookings Institution v Iráku za Islámský stát bojuje 5000 až 6000 lidí, o tisíc víc pak v Sýrii. Bojovníci v Sýrii jsou většinou Syřané, jejich veliteli jsou pak cizinci, často z Iráku, Čečenska a Afghánistánu. V Iráku bojují hlavně Iráčané. Za IS bojuje i několik set lidí hovořících francouzsky, kromě Francouzů jsou to Belgičané a lidé ze severní Afriky.³⁵

Taliban – Tálíbán, česky studenti, je radikální islámské fundamentalistické hnutí působící v Afghánistánu a v hraničních oblastech sousedního Pákistánu.

U zrodu Tálíbánu stálo na počátku devadesátých let málo známé studentské hnutí v Kandaháru, ve kterém kromě pašunských studentů působili i jejich učitelé z náboženských škol. Právě tuto skupinu začal podporovat Pákistán, aby neztratil vliv v Afghánistánu.

V čele Tálíbánu stál od jeho vzniku mulla Umar, bývalý velitel jedné ze skupiny mudžahidů. Umarovi se podařilo rychle získat značný počet bojovníků z řad studentů náboženských škol v Afghánistánu i Pákistánu i z řad afghánských uprchlíků. Rychle se mu podařilo ovládnout značnou část země, protože se jí snažil sjednotit na základě islámu a pašunského nacionalismu. Podporoval jej i jeden z vůdců mudžahidovských

---

³⁵ <http://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->

válečných skupin Paštun Gulbuddín Hekmatjár, který mu poskytl zbraně. Hekmatjár v roce 1994 ztratil post premiéra. V roce 1995 zahájil Tálibán postup na sever, Kábul se mu však v březnu dobýt nepodařilo, jednotky Ahmada Masúda byly nad jeho síly. O rok později však už uspěl. Afghánská vláda opustila Kábul 26. září 1996. O rok později přejmenoval Umar zemi na Islámský emirát Afghánistán. V zemi byla uplatněna nejtvrdší verze islámského práva šaría. A to včetně poprav, kamenování, utínání končetin a bičování. Zakázána byla televize, film i hudba, sportovní utkání, vepřové maso, šachy, počítače i alkohol. Vláda Tálibánu byla svržena při invazi Spojených států a dalších zemí NATO na konci roku 2001.

I když se většinou zmiňuje, že Tálibán má peníze především z pěstování opia, ve skutečnosti má hnutí velmi propracovaný systém získávání peněz z řady zdrojů. Podle statistik OSN na své operace potřebuje zhruba 800 miliónů dolarů ročně. Množství opia vyprodukované v Afghánistánu přitom o padesát procent převyšuje celosvětovou spotřebu. Další peníze získává nejen z únosů, nemalé částky dostává od dárců z oblasti Perského zálivu i z promyšleného systému daní. Daně se platí z pěstování, zpracování a posílání konopí a máku, ale i z pěstování a prodeje dalších rostlin, jako jsou obilniny.

Vycvičit a vybavit bojovníky Tálibánu není nijak nákladné, používají většinou jen ruční zbraně, hlavně samopaly, raketové granátometry a minometry. Dále pak využívají nastražených náloží a sebevražedných atentátníků.³⁶

O naprosté krutosti, bezcitnosti a bezohlednosti tohoto hnutí svědčí i poslední známý útok z pákistánského Pěšaváru, ze dne 16.12.2014, na školu pro děti vojáků, kterou zřizovala pákistánská armáda a kde šest sebevražedných atentátníků postřílelo na 130 lidí, z toho více jak 100 byly děti ve věku 10-16 let.

Boko Haram – vznikla v roce 2002 v Maiduguri, hlavním městě severovýchodního státu Borno, pod vedením islamistického duchovního Mohammeda Yusufa. Skupina si klade za cíl vytvořit plně islámský stát v Nigérii, včetně zavedení islámského práva šaría. Sami se nazývají Jamaátu Ahlis Lidááwati Wal-Jihad, neboli lidé zavázáni k šíření učení proroka a džihádu.

Před rokem 2009 neměla za cíl svrhnout násilně vládu, ale po násilných střetech mezi křesťany a muslimy a následných policejních represích se skupina radikalizovala. Do současnosti více než 5000 lidí bylo zabito a 300 tisíc muselo kvůli násilí opustit své

---

³⁶ <http://tema.novinky.cz/taliban>

domovy. Je zodpovědná za řadu sebevražedných atentátů, bombový útok proti budově OSN, vypalování vesnic, vraždy a únosy studentů, únos více než 200 studentek a jejich následný prodej.

Od roku 2013 je znát větší vliv al-Kaidy v islámském Maghrebu v operacích prováděných Boko Haram.

V roce 2013 ji vláda Spojených států zařadila na seznam teroristických organizací a OSN totéž učinila rok poté.³⁷

arabská hnutí Hamas, Hizbaláh, Islámský džihád – cíle těchto teroristických organizací jsou spíše nacionálně politické než šíření víry a jejich aktivita se směřuje na zničení státu Izrael a vytvoření samostatného státu Palestina na historických územích. Všechny figurují na seznamu teroristických organizací a mají své ozbrojené i politické křídlo. Panuje rozdíl v jejich vnímání mezi USA a EU, která považuje za teroristické jen jejich ozbrojená křídla a požadavek na vytvoření palestinského státu za legitimní.

Hamas - Hnutí islámského odporu Hamás vzniklo v roce 1988 krátce po zahájení intifády. Vzešlo z větve Muslimského bratrstva, která působila v Gaze a zabývala se náboženskou, sociální a vzdělávací činností. Založili jej mladí militantní členové bratrstva pod vedením invalidního Ahmada Jásína, kteří tak na sebe chtěli vzít větší zodpovědnost za vývoj událostí. Hamás si udržoval odstup od sjednocených palestinských vůdců, kteří se identifikovali s OOP. Hnutí mělo velmi dobrou vnitřní organizaci, orientovalo se na nejnižší vrstvy. Hamás v čele s šajchem Ahmadem Jásínem nejdříve působil jen v Gaze, jež zůstala základnou jeho sil, ale později rozšířil své aktivity na Západní břeh. V akcích pokračoval i poté, co byl v roce 1989 Jásín zadržen a odsouzen na doživotí za organizování vražd Palestinců, kteří údajně kolaborovali s izraelskou stranou.

Hamás tvoří politická a vojenská část, která se dělí do tří skupin. První je výzvědná skupina sledující Palestince podezřelé z kolaborace s Izraelem, druhou je ozbrojená složka pronásledující provinilce proti islámu a poslední vojenské křídlo Brigády mučedníků Izzudíma Kásama, které založil Chálid Mišal. Radikální Hamás odmítl jakékoli snahy o kompromis s Izraelem a veškeré mírové rozhovory. Hebronský masakr v únoru 1994 v očích Hamásu vytvořil politické podmínky pro zahájení sebevražedných bombových útoků. První vlnu atentátů přinesl rok 1996, kdy spáchal sérii pumových útoků, kterou Hamás prezentoval jako odvetu za smrt Jahjá Ajáše.

---

³⁷ <http://www.crf.org/nigeria/boko-haram/p25739>

Hamás je zodpovědný nejen za útoky na izraelské vojáky, ale také za řadu atentátů, jejichž oběťmi se stali civilisté. Jejich četnost se zvýšila po zahájení druhé intifády po roce 2000.

V roce 2004 se Hamás zapojil i do politiky, v lednu 2006 překvapivě vyhrál parlamentní volby a porazil Fatah. Sestavil vládu, v níž nebyl zastoupen Fatah, musel však čelit velkým problémům, zejména zastavení zahraniční podpory. Přestal dostávat peníze nejen z USA, ale i z Evropské unie, protože se nezřekl násilí a neuznal Izrael.³⁸

Hizbaláh - Hizballáh je libanonské šíitské hnutí s mohutnou vojenskou složkou. Velmi aktivní je však i politicky, od roku 1992 je zastoupené v parlamentu. Má vlastní televizi al-Manar (Maják), vlastní rozhlasovou stanici al-Nur (Světlo) a vydává časopis as-Safer. Velký důraz klade také na sociální problematiku, spravuje několik nemocnic a škol.

Hizballáh vznikl v roce 1982 na jihu Libanonu po vpádu Izraele pod vlivem íránské islámské revoluce. Záměrem bylo nastolit v Libanonu teokracii íránského typu, jež měla ukončit vleklou a krvavou občanskou válku. Hlavním cílem ale bylo zničit Izrael a ochránit šíity, kteří byli na jihu země pod silným tlakem maronitských křesťanů. Křesťanská Falangistická strana jih země s podporou Izraele ovládla. Hizballáh však bojoval nejen proti falangistům a izraelské armádě, ale také proti zahraničním silám působícím v Libanonu, zejména americkým. Jeho milice zvané Islámský odpor používaly teroristický způsob boje, soustředily se na atentáty včetně sebevraždných a na únosy cizinců.³⁹

Islámský džihád - Název Islámský džihád používá několik radikálních, navzájem spřízněných organizací militantních islamistů, jež působí v Palestině, Egyptě, Jemenu nebo Turecku. Vznikly pod vlivem íránské islámské revoluce z konce sedmdesátých let. Název Islámský džihád přijaly v roce 1983 po útoku na americké velvyslanectví v Bejrútu, jež podnikla skupina napojená na íránské revoluční gardy pod krycím názvem Organizace islámského džihádu. Jde o méně početné skupiny, které se zaměřují na přímé akce – především na atentáty.

V současné době je nejznámější palestinský Islámský džihád, jenž spáchal řadu sebevraždných atentátů na území Izraele, které také ostřeluje raketami Kásám. Jako první však na sebe upozornil egyptský Islámský džihád, který ustavili v sedmdesátých

---

³⁸ <http://special.novinky.cz/izrael/hamas.html>

³⁹ <http://special.novinky.cz/izrael/hizballah.html>

letech radikální členové Muslimského bratrstva. Byl zapleten do atentátu na egyptského prezidenta Anvara Sadata z 5. října 1981, kterého považovali radikálové za zrádce, neboť v roce 1979 podepsal mírové dohody z Camp Davidu. Jejich snahou bylo v zemi rozpoutat islámskou revoluci podobnou íránské, což se jim nepodařilo. Přestože řada členů organizace byla zatčena, nezankla. Egyptský Islámský džihád se dál pokoušel destabilizovat situaci v zemi a podnikal útoky na špičky Mubarakova režimu. Vlnu násilí rozpoutal poté, co se v Egyptě moci chopila sekulární vláda. Při nepokojích zahynulo na 1300 lidí včetně policistů, pokrokových intelektuálů, úředníků a několika předních politiků.

Po odpykání trestu za podíl na atentátu na Sadata v čele Islámského džihádu v polovině osmdesátých let stanul militantní lékař Ajmán Zavahrí. Postupně se snažil rozšířit působnost, začal spolupracovat s dalšími militantními islamistickými organizacemi, spojil se s Usámou bin Ládinem. Zavahrí se postupně stal druhým mužem al-Kajdy, který měl na starosti ideologii.

Palestinský Islámský džihád založili jako pobočku egyptského Islámského džihádu na přelomu let 1979 a 1980 palestinští studenti Fathí Šikakí, Abd al-Azíz Uda a Bašír Músá, kteří studovali v Egyptě a byli členy Muslimského bratrstva. Jejich cílem bylo zničit Izrael a osvobodit celou Palestinu, kde by vznikl islámský stát. Přišli s novým názorem, že jednota islámského světa není základní podmínkou pro osvobození Palestiny, ale že naopak osvobození Palestiny islámským hnutím je klíčem ke sjednocení celého arabského světa.

Od vyhlášení druhé intifády v roce 2000 spáchal Islámský džihád celou řadu sebevražedných atentátů, při nichž využívá žen i dětí.⁴⁰

2.6 Fenomén sebevražedného atentátníka

Islamistické teroristické organizace nejsou převážně schopny působit na větším prostoru a postavit se regulérním ozbrojeným složkám. Takové případy se stávají zřídka a většinou se tak děje ve státech s oslabenou státní správou, např. Somálsko, Afghánistán, Mali, Irák, Sýrie. Po většinu času se uchylují k nekonvenčním operacím – použití malých ozbrojených skupin na vytypované cíle, používání improvizovaných výbušných zařízení a využití sebevražedných atentátníků.

Nejsilnější stránkou sebevražedných atentátníků je jejich schopnost splynout s davem a jejich velmi nízká pravděpodobnost odhalení až do okamžiku útoku. Další

---

⁴⁰ <http://special.novinky.cz/izrael/islamskydzihad.html>

výhodou je velmi nízká nákladovost takového útoku s rozsáhlými následky. Jako nejdůležitější se ukazuje psychologický efekt. Malý počet atentátníků je schopen zranit či zabít desítky lidí, ale účinek je mnohem výraznější, vytvoření atmosféry strachu mezi obyvatelstvem.⁴¹

Assaf Moghadam, učitel na Vojenské akademii West Point, zabývající příčinami terorismu, politickým násilím a sebevražděnými útoky, doplňuje poznání sebevražedného násilného procesu formulováním tzv. znaku simultaneity: *„Sebevražedný terorismus vyžaduje souhru dvou podmínek: ochoty zabít a ochoty zemřít. Lze obecně předpokládat, že akt umírání a zabíjení nastává současně. Nicméně existuje shoda, že v sebevražedném útoku jsou jak akt zabíjení, tak akt umírání částmi téže mise.“*

Jedinečné znaky sebevražedné mise:

- pachatel jedná úmyslně a s jasným záměrem
- pachatel si plně uvědomuje
- že úspěšnost jeho mise temporálně souvisí se sebezáhoubou
- pachatel nepřipravuje plán útěku⁴²

Celkově lze tvrdit, že sebevražedný atentátník, ať už je motivován nábožensky, politicky nebo jinak ideologicky si je plně vědom následků svého jednání a je si vědom i ztráty svého života. Cílem útoku nebývá dosažení vojenských cílů, ale způsobení co největších škod a demoralizace protivníka. Nejčastěji je institut sebevražedného atentátníka využíván v asymetrických konfliktech jako účinná zbraň v boji proti lépe technologicky a materiálně vybavenému protivníkovi.

V Iráku, Afghánistánu, Rusku, Izraeli se v poslední dekádě objevil nový fenomén, a to využívání žen, dětí a mentálně retardovaných jako sebevražedných atentátníků. Využití se už neomezuje jen proti státní moci, ale i v soubojích jednotlivých frakcí o vliv na obsazeném území mezi sebou navzájem.

---

⁴¹ <http://www.armadinoviny.cz/sebevrazedneutoky-takticky-prvek.html>

⁴² DANICS, Š. a TUČEK, L. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků? Vojenské rozhledy č.2/2008. s.18-30.

3 PROTITERORISTICKÁ POLITIKA DEMOKRATICKÉHO STÁTU

3.1 Národní protiteroristická strategie USA

Původně představovala politika Spojených států po útocích z 11. září naprosto nelítostný boj s terorismem, postavený na úroveň válečného konfliktu a nemilosrdnou likvidaci teroristických sítí v čele s al-Kaidou. Bushova administrativa vyhlásila doslova globální válku proti terorismu, ke které se mnoho zemí včetně České republiky svým zapojením do zahraničních misí připojila. Důraz byl kladen na tvrdou sílu, nevyjednávání s teroristy, preventivní úder a snahu dostat teroristy před soud. Pramenilo to z pocitu obrovské vojenské a technologické převahy a z všeobecné nálady ve společnosti, která byla šokována útoky na světové obchodní centrum a volala po tvrdé odplatě. Výsledkem byla ještě větší radikalizace islámských extremistů a změna nálad muslimského světa vůči USA.

Po nástupu demokratů do Bílého domu, konkrétně Baracka Obamy, se postupně strategie začala měnit. Začalo postupné stahování vojáků z Iráku a posílení vojenské přítomnosti v Afghánistánu, který byl kvůli irácké operaci trvalá svoboda opomíjen, a docházelo k znovuoobnovení Talibanu. V červnu 2011 představil americký prezident svou novou strategii boje proti terorismu a definoval v ní cíle v boji proti terorismu.

Uvádí se v ní, že došlo extrémnímu oslabení pozice al-Kaidy, ale je potřeba vytrvat v tlaku na organizaci, dokud její přívrženci nebudou poraženi. Tato strategie pro boj s terorismem formuluje přístup vlády Spojených států k boji proti terorismu a identifikuje škálu nástrojů pro úspěch této strategie. Spojené státy záměrně používají slovo válka, nicméně tato administrativa dala jasně najevo, že není ve válce ani s terorismem ani s islámským náboženstvím, ale s konkrétní organizací. Klade se důraz nejenom na zapojení americké vojenské síly, ale především na doplnění o další možnosti jako diplomacie, společné úsilí se spojenci, zapojení multilaterálních institucí.

Hrozby:

1. největší bezpečnostní hrozba pro Spojené státy al-Kaida
2. pobočky - skupiny, které se přizpůsobily al-Kaidě
3. přívrženci – jednotlivci, kteří spolupracují nebo se inspirojí al-Kaidou a prosazují její cíle⁴³

---

⁴³ National counterterrorism strategy 2011. Washington, 2011. Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

Zájmové oblasti :

1. střední a blízký východ
2. severozápadní, severní a východní Afrika
3. střední a jihovýchodní Asie
4. území USA a Evropa⁴⁴

Základní principy:

1. dodržování základních hodnot – dodržování lidských práv, řádná správa věcí veřejných, ochrana občanské svobody, transparentnost, dodržování zásad právního státu
2. bezpečnostní partnerství – budovat rozsáhlé mezinárodní koalice, aby jednaly proti našim protivníkům, přičemž je delegitimizovaly, oslabovaly jejich úsilí a izolovaly
3. použití vhodného protiteroristického nástroje – zaměřit se na dodržování zásad právního státu a tím vytvořit efektivní právní rámec pro fungování PT operací a dostat teroristy před soud
4. budování bezpečnostního partnerství – zajistit, že se Spojené státy mají individuální, komunitní a ekonomickou sílu absorbovat, obnovit a zotavit se z jakékoliv katastrofické události⁴⁵

Cíle:

1. chránit americký lid a jeho zájmy
2. přerušit činnost, rozbít strukturu a porazit al-Kaidu
3. předcházet rozvoji schopností teroristů, pořízení a použití ZHN
4. odstranit safehavens
5. budovat trvalé protiteroristické partnerství a schopnosti
6. snižovat schopnosti al-Kaidy
7. protiteroristická ideologie
8. zabránit teroristům v získávání finančních prostředků⁴⁶

---

⁴⁴ National counterterrorism strategy 2011. Washington, 2011. Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

⁴⁵ National counterterrorism strategy 2011. Washington, 2011. Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

⁴⁶ National counterterrorism strategy 2011. Washington, 2011. Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

V této strategii je kladena podpora demokratickým změnám v arabském světě a zdůrazněna úloha Spojených států jako lídra v protiteroristickém tažení, který ponese hlavní tíhu boje proti terorismu.

Změna nastává v roce 2014, kdy dochází k přehodnocení strategie na základě událostí na Blízkém východě a k neúnosnému nárůstu finančních nákladů na protiteroristické operace, k velkým lidským ztrátám na životech amerických vojáků a ke změnám nálad ve společnosti.

Prezident Obama zdůraznil posun ve strategii boje proti terorismu, od nasazení převážně vlastních sil se bude více spoléhat na nasazení spojeneckých a místních vojáků s omezenou podpůrnou a výcvikovou rolí U.S.Army. Speciální armádní komanda nadále budou likvidovat nejvíce ceněné cíle, ale častěji než dřív bude Pentagon poskytovat zpravodajskou a logistickou pomoc. Po desetiletém tažení se snižuje pravděpodobnost útoku na vlastním území, ale vzrůstá nebezpečí pro americké občany v zahraničí a na to musí nová strategie reagovat. Být schopen reagovat na hrozbu bez vyslání vlastních vojsk, s podporou místních ozbrojených sil a jejich výcvikem. Nejlépe to vystihuje věta generála Davida M. Rodrigeze „*Naším základním předpokladem je, že jsou to Afričané, kdo jsou nejlépe schopni řešit africké problémy*“⁴⁷.

Navrženo je zřízení a posílení speciálního fondu, ze kterého se bude platit pomoc, podpora a rozvoj schopností zahraničních jednotek v protiteroristických a stabilizačních operacích. Při vysvětlování důvodů proč zřídit fond, ministr obrany Chuck Hagel, uvedl: „Máme co do činění se sítěmi nejen regionálními, ale globálními sítěmi teroristů. Takže tento fond by měl podpořit všechno naše úsilí vkládané do boje proti terorismu“⁴⁸. Převodem peněz z ukončené afghánské války, která stála americké daňové poplatníky 1 bilion dolarů, neboli 15 miliard dolarů měsíčně, by se uvolnily prostředky na tento program. I nadále si prezident Obama vyhrazuje právo použít jednostranně vojenskou sílu na ochranu Američanů a amerických zájmů ve světě.

Příklon k této strategii můžeme vysledovat v boji proti Islámskému státu, v Iráku a Sýrii, kde prezident Obama odmítl vyslat zpět pozemní jednotky, ale poskytl přímou leteckou podporu iráckým bezpečnostním silám, výcvikové poradce a výzbroj a munici pro kurdské bojovníky. Jen na území Afriky během roku 2013 proběhlo více než 100 výcvikových misí na pomoc v boji proti místním radikálním organizacím.⁴⁹ Dále je tento

---

⁴⁷ <http://www.nytimes.com/2014/05/30/world/africa/us-strategy-to-figt-terrorism-increasingly-uses-proxies>.

⁴⁸ <http://www.nytimes.com/2014/05/30/world/africa/us-strategy-to-figt-terrorism-increasingly-uses-proxies>.

⁴⁹ <http://www.nytimes.com/2014/05/30/world/africa/us-strategy-to-figt-terrorism-increasingly-uses-proxies>.

trend patrný v Afghánistánu, kde na konci roku 2014 budou ukončeny veškeré bojové operace, zodpovědnost za boj s povstalci je postupně předávána do rukou místních bezpečnostních složek a z více než 100 tisíc amerických vojáků v zemi v roce 2011 zůstane jen 10 tisíc v misi RSM (Resolut support mission), kteří budou působit jako poradci a výcvikové týmy.

Orgány boje proti terorismu USA:

1. vláda Spojených států
2. ozbrojené složky USA
3. federální soudy
4. FBI – federální úřad pro vyšetřování
5. CIA – americká zpravodajská služba
6. NSA – národní bezpečnostní služba⁵⁰

3.2 Evropská bezpečnostní strategie

Evropská unie vydala svou bezpečnostní strategii v roce 2003 a stanovila v ní své hlavní cíle a strategii boje proti klíčovým hrozbám.

Globální výzvy:

1. válečné konflikty
2. šíření nových nemocí
3. boj o přírodní zdroje v souvislosti s klimatickými změnami
4. energetická závislost⁵¹

Hlavní hrozby:

1. terorismus - ohrožuje životy, nese s sebou vysoké náklady a jeho cílem je podlomit otevřenost a toleranci našich společností; představuje stále větší strategickou hrozbu pro celou Evropu. Je stále běžnější, že teroristická hnutí

---

⁵⁰ National counterterrorism strategy 2011. Washington, 2011. Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

⁵¹ Evropská bezpečnostní strategie. Brusel, 2003 Dostupná z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/csm_data/librairie/PDF/QC7809568CSC.pdf

jsou velmi dobře financována, propojena elektronickými sítěmi a připravena použít neomezené násilí s cílem způsobit masové ztráty na životech. Nejnovější vlna terorismu, která zasáhla celý svět, je spojena s násilným náboženským extremismem. Evropa slouží tomuto druhu terorismu jako cíl i jako základna: evropské země jsou cílem útoků a již byly napadeny. Logistické základny pro buňky sítě Al-Kajdá byly objeveny ve Spojeném království, Itálii, Německu, Španělsku a Belgii.

2. šíření zbraní hromadného ničení - nejhorší variantou je, že teroristické skupiny získají zbraně hromadného ničení. V takovém případě by malá skupina mohla způsobit škodu v rozsahu, jaký byl dříve možný pouze pro státy a armády.
3. regionální konflikty - konflikty mohou vést k extremismu, terorismu a selhání státu; jsou příležitostí pro organizovanou trestnou činnost.
4. selhání státu – pád státu může být spojován se zjevnými hrozbami, jakými je organizovaná trestná činnost nebo terorismus.
5. organizovaná trestná činnost - převážnou část aktivit zločineckých band tvoří přeshraniční obchodování s drogami, ženami, nelegální přistěhovalci a zbraněmi. Možná je i spojitost s terorismem.⁵²

Strategické cíle:

1. boj proti hrozbám - v reakci na 11. září přijala opatření, mezi něž patří přijetí evropského zatýkacího rozkazu, kroky k potlačení financování terorismu a dohoda se Spojenými státy americkými o vzájemné právní pomoci, politika nešíření zbraní, pomoc při řešení regionálních konfliktů. K boji proti terorismu je zapotřebí kombinace zpravodajských, politických, soudních, vojenských i jiných prostředků. Ve státech, které se zhroutily, může být třeba vojenských prostředků k obnovení pořádku a humanitárních prostředků k řešení nastalé krizové situace.
2. budování bezpečnosti v našem sousedství - je v evropském zájmu, aby země na našich hranicích byly řádně spravovány. Sousední země, které se zmítají v násilných konfliktech, slabé státy, ve kterých se daří organizované trestné

---

⁵² Evropská bezpečnostní strategie. Brusel, 2003 Dostupná z:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/csm_data/librairie/PDF/QC7809568CSC.pdf

činnosti, rozvrácené společnosti nebo populační exploze na našich hranicích, to vše představuje problém i pro Evropu.

3. mezinárodní řád založený na účinném multilateralismu - jedním ze základních kamenů mezinárodního systému je transatlantické partnerství. Je nejen v našem oboustranném zájmu, ale posiluje i mezinárodní společenství jako celek. Jeho významným vyjádřením je NATO. Podobně posilují řádnou správu věcí veřejných na celém světě i regionální organizace. Pro Evropskou unii je obzvláště důležitá síla a účinnost OBSE a Rady Evropy.⁵³

Evropská politika:

1. aktivnější - týká se používání celé škály nástrojů pro zvládání krizí a předcházení konfliktům, které máme k dispozici, včetně politických, diplomatických, vojenských, civilních, obchodních a rozvojových činností.
2. akceschopnější – přeměna armád na flexibilnější a akceschopnější, systematické využívání sdružených a sdílených prostředků, posílené diplomatické schopnosti, sdílení zpravodajských informací, podpora třetích zemí v boji proti terorismu.
3. soudržnější - smyslem společné zahraniční a bezpečnostní politiky a evropské bezpečnostní a obranné politiky je, že jsme silnější, pokud jednáme společně. Úkolem je nyní shromáždit různé nástroje a schopnosti: programy evropské pomoci a Evropský rozvojový fond, vojenské a civilní schopnosti členských států.
4. spolupráce s partnery - účinné a vyvážené partnerství s USA, navázání užších vztahů s Ruskem, rozvoj strategických partnerství s Japonskem, Čínou, Kanadou a Indií.⁵⁴

Tři pilíře evropské bezpečnosti:

1. v prvním pilíři jsou přijímána opatření v oblasti civilní ochrany, včetně ochrany při teroristických útocích a některé otázky související s bezpečností

---

⁵³ Evropská bezpečnostní strategie. Brusel, 2003 Dostupná z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/csm_data/librairie/PDF/QC7809568CSC.pdf

⁵⁴ Evropská bezpečnostní strategie. Brusel, 2003 Dostupná z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/csm_data/librairie/PDF/QC7809568CSC.pdf

dopravy, financováním terorismu a rozvojovou pomocí v oblastech, kde vznikají pro terorismus předpoklady.

2. do oblasti druhého patří společná zahraniční a bezpečnostní politika, tj. vnější bezpečnosti
3. do oblasti třetího pilíře patří justice a vnitřních věcí, tj. vnitřní bezpečnosti⁵⁵

Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu:

V roce 2005 vydala Evropská unie svou strategii pro boj s terorismem, tato strategie stanovuje cíle k předcházení nových náborů teroristů, k lepší ochraně možných cílů, k pronásledování a vyšetřování členů stávajících sítí a zlepšení schopnosti reagovat na teroristické útoky a zvládat jejich následky. Skládá ze čtyř základních pilířů: předcházet, chránit, pronásledovat, reagovat

Tyto čtyři pilíře unijní strategie spojuje jeden společný rys, a tím je úloha Unie ve světě. Jak stanovuje Evropská bezpečnostní strategie, Evropská unie prostřednictvím své vnější činnosti přebírá odpovědnost za příspěvek ke globální bezpečnosti a k budování bezpečnějšího světa. Jednáním prostřednictvím OSN a dalších mezinárodních organizací a ve spojení s nimi Unie pracuje na budování mezinárodního konsensu a podporuje mezinárodní normy v oblasti boje proti terorismu EU, bude podporovat úsilí v rámci OSN o vytvoření celosvětové strategie pro boj proti terorismu. Vzhledem k tomu, že současné mezinárodní teroristické hrozby postihují mnoho částí světa mimo EU, bude mít zásadní význam spolupráce a poskytování přednostní pomoci třetím zemím, včetně zemí severní Afriky, Blízkého východu a jihovýchodní Asie.

Klíčové priority pro oblast předcházet:

1. vytvořit společné postupy za účelem rozeznávání a potírání problémového chování, zejména zneužívání internetu
2. řešit podněcování a nábor zejména v klíčových prostředích, například ve věznicích, v rámci náboženského vzdělávání a bohoslužeb, prostřednictvím uplatňování právních předpisů, které tuto činnost staví mimo zákon

---

⁵⁵ MAREŠ, M. Protiteroristická politika Evropské unie Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080303154844.pdf>

3. vytvořit mediální a komunikační strategii, která lépe osvětlí politiku EU
4. prosazovat řádnou správu věcí veřejných, demokracii, vzdělávání a hospodářskou prosperitu prostřednictvím podpůrných programů rozvíjet mezikulturní dialog uvnitř i vně Unie
5. vytvořit neutrální slovní zásobu pro projednávání těchto otázek
6. pokračovat ve výzkumu, sdílení analýz a zkušeností⁵⁶

Klíčové priority pro oblast chránit:

1. zasadit se o zlepšení zabezpečení pasů EU prostřednictvím biometrie
2. zřídit vízový informační systém
3. vypracovat účinnou analýzu rizik na vnějších hranicích
4. provádět schválené společné normy v oblasti civilního letectví, zabezpečení přístavů a námořní bezpečnosti
5. schválit evropský program ochrany kritické infrastruktury
6. lépe využívat výzkumné činnosti na úrovni EU⁵⁷

Klíčové priority pro oblast pronásledovat:

1. posílit vnitrostátní schopnosti v oblasti boje proti terorismu
2. využít Europol a Eurojust k usnadnění policejní a soudní spolupráce
3. rozvinout vzájemné uznávání soudních rozhodnutí, včetně přijetí evropského důkazního příkazu
4. zajistit plné provádění stávajících právních předpisů
5. rozpracovat zásadu vymahatelnosti práva
6. vypořádat se s přístupem teroristů ke zbraním, výbušninám od složek pro výrobu amatérsky vyráběné výbušniny po chemický, biologický, radiologický a jaderný materiál
7. vypořádat se s financováním terorismu
8. poskytovat technickou pomoc za účelem zvýšení schopností prioritních třetích zemí⁵⁸

---

⁵⁶ Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. Brusel, 2005. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CSaf=ST%2014469%202005%20REV%204>

⁵⁷ Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. Brusel, 2005. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CSaf=ST%2014469%202005%20REV%204>

⁵⁸ Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. Brusel, 2005. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CSaf=ST%2014469%202005%20REV%204>

Klíčové priority pro oblast reagovat:

1. schválit koordinační opatření pro případ krize a operativní postup pro tyto opatření
2. revidovat právní předpisy o civilní ochraně
3. rozvinout hodnocení rizik
4. zlepšit koordinaci s mezinárodními organizacemi v oblasti řízení reakce na teroristické útoky
5. rozvíjet přístupy k poskytování pomoci obětem teroristických činů⁵⁹

Orgány boje proti terorismu EU:

1. Evropská rada
2. Evropská komise
3. Rada ministrů spravedlnosti a vnitra EU (Rada EU)
4. Europol
5. Eurojust
6. Evropský úřad pro potírání podvodných jednání
7. Evropská policejní akademie⁶⁰

Zpráva Evropské komise:

V roce 2014 vydala Evropská komise své sdělení komise Evropskému parlamentu s názvem Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu: Silnější reakce EU. Hovoří se v ní o potřebě aktualizovat strategii boje proti terorismu EU v období 2014-2015 a toto sdělení by mělo sloužit jako výchozí bod. Uvádí se v ní nové trendy a výzvy. Za prvé, terorismus v Evropě nyní vychází z většího počtu ideologií, jak dokládá zpráva o stavu a vývoji terorismu za rok 2013 vypracovaná Europolem. Patří mezi ně nacionalistické a separatistické ideologie, ideologie sítě al-Káida či násilné levicové, anarchistické a pravicové ideologie. Za druhé, teroristickou a násilnou extremistickou činnost nepáchají jen organizace s ústředním vedením či

---

⁵⁹ Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. Brusel, 2005. Dostupné z: <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CSaf=ST%2014469%202005%20REV%204>

⁶⁰ MAREŠ, M. Protiteroristická politika Evropské unie Dostupné z: <http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080303154844.pdf>

hierarchickou strukturou. V důsledku postupného vývoje se jí dnes dopouštějí i menší skupiny, buňky a samostatně jednající jedinci se základnou v EU, kteří jednájí nepředvídatelně a bez větších omezení. Útoky plánují jen s několika málo pokyny od určité organizace či zcela bez pokynů, což prevenci ještě ztěžuje.

Toto sdělení se zabývá radikalizací ve všech jejích formách a vymezuje oblasti zahrnující široký rozsah opatření sloužících k předcházení a potírání radikalizace vedoucí k terorismu a násilnému extremismu.

Vymezuje deset oblastí boje proti radikalizaci, které vidí jako největší hrozbu evropské bezpečnosti:

1. členské státy vypracují vnitrostátní strategie pro předcházení radikalizaci
2. shromáždit znalosti, jak předcházet radikalizaci
3. lépe sladit činnost sítě pro zvyšování povědomí o radikalizaci
4. připravit odborníky z praxe na předcházení radikalizaci
5. výstupní strategie na pomoc osobám, opouštějícím extremistická uskupení
6. úžeji spolupracovat s občanskou společností a soukromým sektorem při řešení internetových hrozeb
7. umožnit obětem pomáhat při předcházení radikalizaci
8. intenzivněji povzbuzovat mladé lidi ke kritickému přemýšlení o extremistických názorech
9. důkladněji zkoumat trendy radikalizace a hodnotit současné postupy
10. spolupracovat s partnerskými zeměmi na předcházení a potírání radikalizace uvnitř EU i za jejími hranicemi⁶¹

3.2.1 Strategie ČR pro boj proti terorismu:

Vychází ze Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012 a opírá se o principy Bezpečnostní strategie České republiky. Boj proti terorismu je pokládán za trvalou prioritu České republiky. Za standardní rozměr ohrožení lze považovat ohrožení kritické infrastruktury státu nebo perspektivu zneužití chemických, biologických, radioaktivních látek, jaderných materiálů a výbušnin teroristy. Stejně tak je třeba vnímat prostor, který terorismu, propagandě, radikalizaci stoupenců extrémních ideologií a

---

⁶¹ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu: Silnější reakce EU. Brusel, 2014. Dostupné z: <http://ec.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/CS/1-2013-941-CS-F1-1Pdf>

rekrutování osob do teroristických struktur otevírají moderní informační a komunikační technologie. Uvádí se v ní pět stěžejních oblastí boje proti terorismu:

1. zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti
2. ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem
3. bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu
4. prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur
5. legislativní a mezinárodně-smluvní otázky⁶²

Dle této strategie je hlavním cílem teroristů zastrašit a medializovat svůj čin. Vybírají si atraktivní místa, čas, cíle a tomu je potřeba přizpůsobit prevenci. Hlavním cílem je ochrana tzv. měkkých cílů, což jsou všeobecně místa s velkou koncentrací osob, ale nelze zapomínat ani na kritickou infrastrukturu a objekty nezbytné pro chod státu.

Protiteroristické úsilí České republiky je v souladu s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Přitom využívá i klíčové unijní dokumenty, jako Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování a Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním, Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin, Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů. Česká republika, v souladu se svými spojeneckými závazky, trvale sleduje a vyhodnocuje dynamicky se vyvíjející mezinárodně-politickou situaci s cílem hledat cesty, jak podle svých možností podpořit mezinárodní protiteroristické úsilí formou účasti na zahraničních stabilizačních misích vojenského i nevojenského charakteru a dále pak aktivní participací v pracovních skupinách EU. Česká republika považuje za nedílnou součást komplexního pojetí boje proti terorismu poskytování humanitární a rozvojové pomoci, na němž se kromě veřejného sektoru významně podílejí i soukromé subjekty a nevládní organizace. Toto úsilí je motivováno snahou o zmírnění negativních dopadů hospodářských, sociálních, kulturních a náboženských rozdílů mezi obyvateli, které mohou být identifikovány jako faktory přispívající k nárůstu terorismu.

---

⁶² Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013. Praha, 2013. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>

Možné důvody pro teroristický útok na území ČR:

1. ČR je z pohledu mezinárodního terorismu stále aktivním státem v protiteroristickém boji a je proto potencionálním cílem
2. rizikem je fakt, že ČR je tranzitním místem, ale i místem pro krátkodobý pobyt osob důvodně podezřelých z napojení na teroristické skupiny
3. seberadikalizace konkrétních osob bez vazeb na konkrétní skupiny
4. podpora vyjadřovaná státem Izrael na mezinárodní scéně⁶³

Základní principy v boji proti terorismu v ČR:

1. soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR
2. respektování principů demokracie a ochrany lidských práv
3. spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi
4. prohlubování zapojení ČR do mezinárodních aktivit
5. prohlubování důvěry mezi zahraničními partnery
6. prověřování schopností čelit hrozbě terorismu
7. vzdělávání
8. aktivní přístup při prevenci hrozeb
9. informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu
10. maximální pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích

V problematice terorismu hraje klíčovou roli prevence. Právě tento aspekt spadá do kompetence zpravodajských služeb a dalších bezpečnostních složek. Jedním ze základních předpokladů úspěšného boje proti terorismu je schopnost zpravodajských služeb včas získávat informace o teroristických organizacích, jejich financování, činnosti či připravovaných útocích. V podmínkách ČR bude v blízké budoucnosti i nadále pravděpodobnější vznik teroristických hrozeb majících původ v zahraničí. Z tohoto důvodu je nezbytné vnímat podmínku včasné detekce těchto hrozeb jako snahu o jejich aktivní vyhledávání ještě před perimetrem ČR/EU.⁶⁴

---

⁶³ Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013. Praha, 2013. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>

⁶⁴ Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013. Praha, 2013. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>

3.3 Vývoj bezpečnostní situace v EU

Výroční zprávy Europolu TE-SAT:

Každoročně vydává Europol svou výroční zprávu o hrozbě terorismu a jeho trendech na území Evropské unie známé pod zkratkou TE-SAT. Ve zkratce porovnáme tyto zprávy z posledních tří let.

2012 – v roce 2011 se situace v evropské unii, v oblasti terorismu poměrně uklidňovala. Celkový počet teroristických útoků a zatčení v souvislosti s terorismem i nadále klesal. Nejvýznamnějším trendem byl výskyt osamělých útočníků. Jako největší hrozba byla vyhodnocena radikalizace především mladých občanů, ať již z politických, tak i z náboženských důvodů. Na základě těchto poznatků zřídila Evropská komise tzv. RAN (Radical Awareness Network), která je důležitým nástrojem pro identifikaci osob ohrožených radikalizací.

Smrt Usámy bin Ládina neodstranila hrozbu ze strany al-Kaidy, naopak tato hrozba se zvýšila a největší riziko hrozilo ze strany osamělých bojovníků nebo malých skupin působících uvnitř Evropské unie. Internet se stal hlavním prostředkem komunikace pro extremistické a teroristické skupiny a jednotlivce. Používal se pro výcvik, nábor, propagandu, odeslání teroristů do konfliktních oblastí, spolupráci s dalšími teroristickými organizacemi, plánování a koordinaci útoků. Internet nabídl nové možnosti elektronických teroristických útoků, například na operační centra kritické infrastruktury, zařízení na výrobu energie nebo dopravních systémů.

Hlavní údaje roku 2011:

1. 174 teroristických útoků v členských státech EU
2. 484 osob zadržených v EU u trestných činů v souvislosti s terorismem
3. 2 osoby v Německu a 77 osob v Norsku zabito osamělými teroristy
4. 316 osob obviněno v uzavřených soudních řízeních z terorismu⁶⁵

---

⁶⁵ <https://www.europol.europa.eu/content/press/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2012-1567>

2013 – v roce 2012, který zpráva z roku 2013 hodnotí, můžeme na území Evropské unie sledovat výrazný nárůst celkového počtu teroristických útoků a zatýkání osob podezřelých z podpory terorismu. Hrozba teroristického útoku zůstala velmi vysoká i v souvislosti s letními olympijskými hrami v Londýně. Trend byl stále stejný, největší hrozbu představovali osamocení atentátníci a strukturované menší skupiny se sídlem v EU. Hlavním prostředkem komunikace mezi teroristickými skupinami byl nadále internet a sociální sítě.

Odehrál se teroristický bombový útok na letišti v bulharském Burgasu, osamocený ozbrojenec zastřelil 14 lidí ve Francii a v oddělených útocích ztratili své životy tři občani EU v Belgii, Francii a v Severním Irsku. Mezitím byl zaznamenán zvýšený počet radikálních občanů EU, kteří cestovali do oblastí konfliktů, aby se zapojili do teroristických aktivit. Jako velké bezpečnostní riziko byl vyhodnocen jejich možný návrat a pokračování v teroristické činnosti na území EU. Rychlý rozvoj sociálních sítí umožnil okamžitý a rychlý přístup potencionálních stoupenců do teroristických organizací a jejich propaganda nadále vzrůstala. Internet byl i nadále hlavní komunikační kanál pro teroristické organizace a jejich stoupence, což umožňoval stále se rozšiřující počet uživatelů, veřejný a anonymní přístup prakticky kdekoliv a celosvětová internetová komunita.

Jako riziková byla pro EU vyhodnocena oblast Sahelu, což je pás jižní Sahary rozprostírající se od Atlantiku až po Rudé moře. Zahrnuje Senegal, Mauretánii, Gambii, Somálsko, Niger, Mali, Čad, Súdán a Etiopii.

Velmi výrazný byl i počet zabavených zbraní po útoku nábožensky motivovaného osamoceného střelce ve Francii a v průběhu vyšetřování byly nalezeny zbraně a munice také u jiných nábožensky motivovaných teroristických skupin. Boj proti terorismu zůstal i nadále hlavní prioritou pro Evropskou unii a Europol.

Hlavní údaje roku 2012:

1. 219 teroristických útoků na území EU
2. 537 osob zadrženo v souvislosti s trestnými činy spojenými s terorismem
3. 17 osob zemřelo při teroristických útocích
4. 400 osob obviněno v uzavřených soudních jednání z terorismu⁶⁶

---

⁶⁶ <https://www.europol.europa.eu/content/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2013>

2014 – zpráva hodnotící rok 2013 se výrazně neliší od zprávy předchozí. Došlo sice k poklesu obětí teroristických útoků, ale naopak k nárůstu počtu občanů EU zadržovaných v zahraničí jako rukojmí různými náboženskými skupinami, ať už v souvislosti s požadovaným výkupným anebo pro dosažení politických a propagandistických cílů.

Hrozba terorismu zůstávala velmi silná, projevovala se různými formami, levicový a anarchistický terorismus, pravicový extremismus, ale jako hlavní hrozba byl vyhodnocen i nadále nábožensky motivovaný terorismus. Jak doslova uvedl Rob Wainwright, ředitel Europolu „*hrozba terorismu zůstává velmi silná, projevující se v různých formách a řízena z různých motivů. Je zde rostoucí hrozba od občanů EU, kteří poté, co cestovali do oblastí konfliktů, aby se zapojili do teroristických akcí, se vrátili do Evropské unie s ochotou páchat teroristické činy. To bylo patrné zejména v případě Sýrie. Tento jev dává nový rozměr stavu ohrožení EU, protože přináší nové skupiny s teroristickými úmysly a schopnostmi, které mohou mít za následek teroristické útoky s nečekanými cíli a časováním*“. Byly provedeny dva nábožensky motivované útoky a několika se podařilo zabránit v době jejich přípravy.

Hlavní údaje roku 2013:

1. 152 teroristických útoků na území EU
2. 535 osob zadrženo v souvislosti s trestnými činy spojenými s terorismem
3. 7 osob zemřelo při teroristických útocích
4. 313 osob obviněno v uzavřených soudních jednání z terorismu⁶⁷

Hodnotící zpráva za rok 2015 (vyhodnocující rok 2014) nebyla zatím vydána, ale dá se předpokládat, že se nebude velmi lišit od zprávy předchozí a jako hlavní hrozba v souvislosti s konfliktem na území Iráku a Sýrie bude vyhodnocena hrozba nábožensky motivovaného terorismu v souvislosti s popravou několika zadržovaných rukojmích původem z EU a to dokonce občany EU bojujícími na straně Islámského státu. V roce 2014 nastalo i rozsáhlé zatýkání občanů snažících se vycestovat do oblastí konfliktu a k zatýkání a sledování navrátilivších se osob.

---

⁶⁷ <https://www.europol.europa.eu/content/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2014>

3.4 Komparace protiteroristické politiky EU a USA

Při porovnávání protiteroristické politiky EU a USA musíme vzít v potaz rozdílný náhled na pojem terorista, kdy v americkém pojetí je to nepřítel, který se snaží zasáhnout území Spojených států, zničit demokratické a kulturní hodnoty a nebezpečí teroristického útoku je bráno jako vnější ohrožení. Naproti tomu v evropském pojetí, vzhledem k historickým zkušenostem s teroristickými frakcemi všech směrů, levicového, pravicového, separatistického i náboženského, je hrozba terorismu vnímána jako vnitřní problém. V Evropské unii existují silné muslimské komunity a šíření islamistické ideologie probíhá uvnitř společenství. Z tohoto důvodu se Evropská unie od počátku války proti terorismu preferuje spíše na využití policejních, zpravodajských a ekonomických prostředků k zajištění fungující, stabilní a prosperující společnosti, naproti tomu Spojené státy se zaměřovaly na působení silou mimo své území i za použití intervence v suverénních státech, které podle nich terorismus podporují. Evropská unie použití síly nikdy nevyloučila, ale jen v případě nutnosti a spíše se vojensky zapojovala, s výjimkou Velké Británie, do stabilizačních a mírových operací a ekonomicky podporovala rozvoj v oblastech konfliktů.

V době teroristického útoku na Spojené státy, dne 11. září 2001, byly USA unilaterální světová velmoc s největší vojenskou silou, schopnou v krátké době zasáhnout kdekoli na světě a od toho se i odvíjela jejich politika boje proti terorismu. Byly zastáncem tvrdého řešení, řízených úderů na strukturu teroristických organizací a to bez ohledu na názor světového společenství a teroristy zatýkaly a uvězňovaly bez řádných procesů a soudů. Naopak Evropská unie, kde jednotlivé státy nedisponovaly ani zdaleka takovou vojenskou kapacitou se silovému řešení vyhýbala a volila prostředky diplomatické a ekonomické s dlouhodobým působením, aby předcházela vzniku hrozeb a důsledně dbala na dodržování lidských práv. K největšímu rozkolu v transatlantické spolupráci došlo po invazi do Iráku, v roce 2003, kde řada evropských států tuto invazi brala jako nelegitimní a odporující mezinárodnímu právu. Zatímco USA se soustředily na vedení války v Afghánistánu a Iráku (s podporou některých členských států EU) Evropská unie se soustředila na zajištění především vnitřní bezpečnosti a to v souvislosti s atentáty v Madridě a Londýně. Zaměřila se především na posílení spolupráce mezi jednotlivými svými členy, usilovala o vytvoření jednotné konvence proti mezinárodnímu terorismu na půdě a pod vedením OSN, posilovala bezpečnost mezinárodní přepravy, posilovala civilní ochranu, podporovala aktivně třetí země v jejich boji s terorismem a poskytovala jim finanční pomoc a expertní týmy.

Zároveň posilovala preventivní opatření, zmrazila veškerá konta nejasného původu, posílila bezpečnostní opatření v souvislosti s obchodem s výbušninami, prioritou se stala ochrana občanů a infrastruktury na vlastním území.

Po nástupu administrativy prezidenta Obamy došlo i ve Spojených státech ke změně kurzu protiteroristické politiky a ke sbližení s politikou EU. Zcela nepochybně zde hrála roli i ekonomická vyčerpanost, měnící se nálada a únava americké společnosti s dlouho trvajícím války proti terorismu. Zcela evidentní to bylo v Libyi a při konfliktu v Mali, kde vůdčí roli převzala Francie a Spojenými státy byla podporována vojensky.

V současné době jak Spojené státy, tak Evropská unie dávají přednost diplomatickému řešení, ekonomické a vojenské podpoře třetích zemí v boji s globálním terorismem na jejich území a rozvojovým programům na podporu místní vzdělanosti a vytvoření stabilní a prosperující společnosti.

ZÁVĚR

Vzhledem k bezprecedentnímu období míru, které v současné době můžeme oproti minulosti pozorovat na evropském kontinentu, vyjma lokálních konfliktů na Balkáně a na Ukrajině, které lze spíše považovat za vnitrostátní konflikty, potažmo občanské války, a zároveň začlenění České republiky do euroatlantických bezpečnostních struktur, může drtivá většina obyvatelstva podlehnout falešnému pocitu bezpečí. Česká republika se zatím nestala terčem teroristického útoku, cílem jsou prozatím západní země a boj s terorismem probíhá relativně daleko od našich hranic, převážně na území států s převahou muslimského obyvatelstva, nebo v zemích se silnou přistěhovaleckou muslimskou komunitou. Jak ukázal poslední incident tohoto typu, kdy teroristi odkazující se na al-Kaidu postříleli v Paříži celou redakci satirického francouzského deníku Charlie Hebdo, útoky v Kanadě, Velké Británii, Spojených státech, Belgii, Číně, Austrálii a v Rusku, nikde na světě není místo, kde by bylo možné s jistotou říci, že žádný teroristický útok nehrozí. Naopak je v médiích zdůrazňováno varování odborníků na islamistický terorismus, že tyto teroristické útoky budou stále častější a v nečekaných místech. Česká republika, která aktivně vystupuje po boku spojenců, jejíž vojáci se účastní misí v konfliktních oblastech, na jejímž území má sídlo rádio svobodná Evropa, které vysílá do nedemokratických zemí a na mezinárodním poli vystupuje jako jasný zastánce izraelské politiky, je přímo předurčena stát se cílem islamistických teroristů, dříve či později.

Tato práce měla za cíl objasnit, jaký byl vývoj islamismu a islamistického terorismu, jaké jsou jeho tendence a hrozby pro občanskou společnost demokratického typu. Islamistický terorismus není žádný nový pojem, s jeho důsledky se vyspělé země potýkají už několik desetiletí, ale v současnosti se situace stává poměrně kritická a dosahuje globálních rozměrů. Islamističtí teroristé jsou schopni zaútočit kdekoli na světě a to většinou s pomocí místních sympatizantů. K velkému rozmachu islamismu došlo po tzv. arabském jaru, a to i s podporou západních zemí, kdy se v arabských zemích po dlouhých letech tvrdých diktatur dostali k moci islamisté, kteří se svezli na vlně populismu jako jediní bojovníci proti diktatuře a začali prosazovat nekompromisně svůj program. Tam, kde se podařilo islamisty potlačit, jako například v Egyptě, probíhá dosud tvrdý boj mezi bezpečnostními složkami a islamisty, kteří přešli do ilegality, útočí v malých skupinkách a jsou masově zatýkáni. V jiných zemích se islamisti dokázali natolik mobilizovat, že jsou schopni ovládat rozsáhlé oblasti, vedou klasické bojové operace proti místním vládám, vybírají daně, zavedli klasickou státní správu a šíří

terorismus dále do světa, do států, které se rozhodli proti nim přímo bojovat, nebo podporují místní legitimní vlády.

Analýzou dostupných zdrojů jsem vyhodnotil jako největší riziko pro Evropskou unii jako celek silné muslimské komunity a jejich postupnou radikalizaci. Nejen, že nedochází k jejich postupnému začleňování do společnosti, naopak tyto komunity odmítají západní kulturní a společenské hodnoty, uzavírají se sami do sebe, volají po výuce islámu na školách, zrovnoprávnění právního řádu té dané země s islámským právem šaría, zneužívají štědrý sociální systém a jejich postupným cílem je přeměna původně křesťanské evropské společnosti na muslimskou. Z jejich řad se rekrutují bojovníci, kteří odjíždějí do konfliktních zemí, kde bojují na straně teroristů a po návratu zpět představují skrytou hrozbu, neboť můžou dále pokračovat v teroristické činnosti, rekrutovat nové členy a dále šířit propagandu mezi muslimskou komunitou.

S tím jak narůstala hrozba teroristických útoků, tak se postupně začala rozvíjet i protiteroristická politika jednotlivých států. Zlomovým momentem byly útoky v New Yorku, Madridu a Londýně, po kterých se naplno rozjela spolupráce mezi vyspělými zeměmi v boji proti terorismu, vytvořily se mezinárodní koalice, byla vydána celá řada závazných dokumentů, zpřísnil se obchod se zbraněmi, zavedly opatření na hranicích, zmrazily se finance teroristických organizací, začaly vojenské a policejní operace proti jednotlivým teroristickým skupinám a celá řada dalších opatření. Díky nim se podařilo snížit riziko útoků na minimum a řadu se jich podařilo překazit ještě předtím, než začaly. S rozvojem internetu a sociálních sítí a se všeobecnou globalizací je ovšem stále těžší těmto útokům předcházet a zabránit členům jednotlivých buněk v komunikaci plánování útoků a preventivně působit. Demokratické státy důsledně dodržují na rozdíl od teroristů mezinárodní právo, principy ochrany lidských práv a svobody slova a toho teroristé při své činnosti zneužívají. Jen kvalitní práci zpravodajských služeb v kombinaci s vojenskými a policejními operacemi, důslednými opatřeními v oblasti ochrany obyvatelstva a jeho osvětou, ochranou kritické infrastruktury, vzdělávání a cvičením zainteresovaných osob a institucí, jasně vymezenými kompetencemi protiteroristických orgánů lze dosáhnout úspěchů v prevenci proti teroristickým útokům

Závěrem lze konstatovat, že hrozba islamistického terorismu je i nadále velmi vysoká a boj proti této hrozbě nebude zřejmě záležitostí několika následujících let, ale spíše je to otázka budoucích desetiletí a několika generací.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

DANICS, Š. a TUČEK, L. Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?. Vojenské rozhledy č.2/2008. Praha, 2008.

HÜBSCH, H.: Fanatičtí bojovníci ve jménu Alláha, kořeny islámského teroru.

Praha: Naše vojsko Praha, 2002. ISBN 80-206-0609-2.

RADĚJ, T. Islamistické organizace v Egyptě. Mezinárodní vztahy 3/2002. Praha, 2002.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

FULLER, Graham E. The future of Political Islam. New York: Palgrave MacMillan, 2004. ISBN 9781403965561.

KRAMER, M. Fundamentalist or Islamists. Spring: Middle East Quaterly, 2003.

EIKMEIER, C. D. An ideology of Islamic-Fascism. Spring: Parameters, 2007.

Seznam použitých internetových zdrojů

Aktuality.sk. Top 11 teroristických útokov po 11. 9. 2001! [online]. cit. [2014-11-23].

Dostupné z:

<http://www.aktuality.sk/clanok/213806/top-11-teroistickyh-utokov-po-11-9-2001/>.

BERGER, J. Islám a muslimští vědci. [online]. 2013 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:

<http://neviditelnypes.lidovky/svet-islam-a-muslimsti-vedci-dlg->

[/p_zahranici.aspx?c=A130218_225743_p_zahranici_wag](http://p_zahranici.aspx?c=A130218_225743_p_zahranici_wag).

ČIHÁK, J. Německý občan poprvé obviněn z účasti v extremistické skupině islámský stát. [online]. 2014 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:

<http://www.securitymagazin.cz/zpravy/nemecky-obcan-poprve-obvinen-z-ucasti-v-extremisticke-skupine-islamsky-stat-1404043093.html>.

ČIHÁK, J. Francouzský ministr vnitra: stovky našich občanů bojují v teroristických skupinách islámského státu v Iráku a Sýrii. [online]. 2014 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:

<http://www.securitymagazin.cz/zpravy/francouzsky-ministr-vnitrastovky-francouzskych-obcanu-bojuji-v-teroristickych-skupinachislamskeho-statuv-iraku-a-syrii-1404043087.html>.

FIALA, L. Al-Káida. [online]. cit. [2014-11-28]. Dostupné z:

<http://tema.novinky.cz/al-kaida>.

Global terrorism database. Overwiev of the GTD. [online]. cit. [2014-11-23].

Dostupné z: <http://www.start.umd.edu/gtd/about/>.

GROHMAN, J. Teroristické útoky v roce 2013. [online]. 2014 cit. [2014-11-24].

Dostupné z:

<http://www.armadninoviny.cz/statistika-teroristicke-utoky-v-roce-2013.html>.

HAQQ, D. A. Bio of Sheik Umar Abdur Rahman. [online]. 2011 cit. [2014-11-26].

Dostupné z:

<http://sayfullaah.blogspot.cz/2011/11/bio-of-sheik-umar-abdur-rahman.html>

HONESOVÁ, Z. Džihád mezi politikou a náboženstvím. [online]. 2010 [cit. 2014-11-25.] Dostupný z:

<http://www.amo.cz/publikace/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim---hledani-logiky-islamskeho-terorismu.html>

iDnes.cz. Největší teroristické útoky ve světě za posledních 30 let. [online]. cit. [2014-11-23]. Dostupné z:
[www:http://zpravy.idnes.cz/zahranicni.aspx?y=zahranicni%2Fnejvetsiteroristickeutokyzaposlednich30let.html](http://zpravy.idnes.cz/zahranicni.aspx?y=zahranicni%2Fnejvetsiteroristickeutokyzaposlednich30let.html).

Islám rodiny proroka Muhammada. Džihád. [online]. cit. [2014-11-22].
Dostupné z: [www:http://www.islam-ahlulbayt.cz/odvetvi-viry/jihad/](http://www.islam-ahlulbayt.cz/odvetvi-viry/jihad/).

JOHN, R. Buňka al-Kaidy Khorasan je větším nebezpečím pro Evropu i USA než Islámský stát. [online]. 2014 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:
<http://www.securitymagazin.cz/zpravy/bunka-alkaidy-khorasan-je-vetsim-nebezpecim-pro-evropu-i-usa-nez-islamsky-stat-1404043158.html>.

JOHN, R. Dramatický nárůst počtu teroristických útoků i jejich obětí. [online]. 2014 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:
<http://www.securitymagazin.cz/bezpecnost/dramaticky-narust-poctu-teroristicky-utoku-i-jejich-obeti-1404043369.html>.

MAREŠ, M. Protiteroristická politika EU. Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. S. 21 – 48, [online]. 2005 [cit. 2014-11-25.] Dostupný z:
<http://socstudia.fss.muni.cz/dokumenty/080303154844.pdf>.

MOHAMMEED, Aly S. Boko Haram. [online]. 2014 cit. [2014-12-5]. Dostupné z:
<http://www.crf.org/nigeria/boko-haram/p25739>.

Novinky.cz. Každý čtvrtý člověk na světě je muslim. [online]. 2009 cit. [2014-11-23].
Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/181001-kazdy-ctvrty-clovek-je-muslim.html>.

Novinky.cz. Boko Haram využívá unesené děti jako sebevražedné atentátníky, vypaluje celá města. [online]. 2015 cit. [2015-01-23]. Dostupné z:

<http://www.novinky.cz/zahranicni/svet/358893-boko-haram-vyuziva-unesene-deti-jako-sebevrazedne-atentatniky-vypaluje-cela-mesta.html>

RAJKOVIČ, O. Sebevražedné útoky: Taktický prvek. [online]. 2014 cit. [2014-12-7].
Dostupné z:

<http://www.armadninoviny.cz/sebevrazedneutoky-takticky-prvek.html>

Specwar.info. Teroristické organizace podle států. [online]. cit. [2014-11-28]. Dostupné z: <http://specwar.info/terorismus-organizace/>.

SCHMITT, E. U.S. Strategy to Fight Terrorism Increasingly Uses Proxies. [online]. 2014 cit. [2014-12-7]. Dostupné z:

<http://www.nytimes.com/2014/05/30/world/africa/us-strategy-to-fight-terrorism-increasingly-uses-proxies>.

ŠVAMBERK, A. Islámský stát (IS). [online]. cit. [2014-11-28]. Dostupné z:

<http://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->

ŠVAMBERK, A. Tálibán. [online]. cit. [2014-11-30]. Dostupné z:

<http://tema.novinky.cz/taliban>.

ŠVAMBERK, A. Arabská hnutí – Hamás. [online]. cit. [2014-11-30]. Dostupné z:

<http://special.novinky.cz/izrael/hamas.html>.

ŠVAMBERK, A. Arabská hnutí – Hizballáh. [online]. cit. [2014-11-30]. Dostupné z:

<http://special.novinky.cz/izrael/hizballah.html>.

ŠVAMBERK, A. Arabská hnutí – Islámský džihád. [online]. cit. [2014-11-30]. Dostupné z: <http://special.novinky.cz/izrael/islamskydzihad.html>.

ŠVAMBERK, A. Teroristický útok z 11. Září 2001 v New Yorku a Washingtonu. [online]. cit. [2014-11-23]. Dostupné z:

[www:http://téma.novinky.cz/teroristicky-utok-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu](http://téma.novinky.cz/teroristicky-utok-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu).

Týden.cz. USA: Počet teroristických útoků ve světě se zvýšil o 43 procent! [online].

2014 cit. [2014-11-23]. Dostupné z:

http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/amerika/usa-pocet-teroristicky-utoku-ve-svete-se-zvysil-o-43-procent_305682.html#.VIqnSJDhbIV.

Týden.cz. Islamisté zabíjejí ve světě v průměru 170 lidí denně. [online]. 2014 cit. [2014-11-24]. Dostupné z:

http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/islamiste-zabijeji-ve-svete-v-prumeru-170-lidi-denne_326967.html#.VIqmz5DhbIU.

Seznam ostatních zdrojů

RADA EVROPSKÉ UNIE. Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu. [online]. 30. 11. 2005 cit. [2014-12-15]. Dostupné z:

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CSaf=ST%2014469%202005%20REV%204>.

RADA EVROPSKÉ UNIE. Evropská bezpečnostní strategie. [online]. 2009 cit. [2014-12-15]. Dostupné z:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/csm_data/librairie/PDF/QC7809568CSC.pdf.

EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení komise Evropskému parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů: Předcházení radikalizaci vedoucí k terorismu a násilnému extremismu: Silnější reakce EU. [online]. 2014 cit. [2014-12-15]. Dostupné z:

<http://ec.eu/transparency/regdoc/rep/1/2013/CS/1-2013-941-CS-F1-1Pdf>.

MVČR. Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013. [online]. 2013 cit. [2014-12-15]. Dostupné z:

<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>.

THE WHITE HOUSE. National counterterrorism strategy 2011. [online]. 2011 cit. [2014-12-17]. Dostupné z:

http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/counterterrorism_strategy.pdf

EUROPOL. Terrorism situation and trend report 2013. [online]. 2013 cit. [2014-12-18]. Dostupné z:

<https://www.europol.europa.eu/content/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2013>

EUROPOL. Terrorism situation and trend report 2012. [online]. 2012 cit. [2014-12-18]. Dostupné z:

<https://www.europol.europa.eu/content/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2012>

EUROPOL. Terrorism situation and trend report 2014. [online]. 2014 cit. [2014-12-18]. Dostupné z:

<https://www.europol.europa.eu/content/eu-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2014>

SEZNAM ZKRATEK

- ASG - Abu Sayyaf Group
- CIA - Central Intelligence Agency
- ČR - Česká republika
- DFLP - Democratic Front for the Liberation of Palestine
- ETA - Euskadi Ta Askaturana
- EU - Evropská unie
- FBI - Federal Bureau of Investigation
- FIG - Fighting Islamic Group
- FIS - Islamic Salvation Group
- FLI - Front of Liberation Ičkeria
- GIA - Armed Islamic Group
- GSPC - Groupe Salafiste la Pour et le Combat
- GTD - Global terrorist database
- HM - Hizb-ul Mujehideen
- HUA - Hakarat ul-Ansar
- IAA - Islamic Army of Aden
- ICSR - Individual Case Safety Report
- IEP - Institute for Economics and Peace
- IGERF - Islamic Great Eastern Raiders Front
- IMU - Islamic Movement of Uzbekistan
- IRA - Irská republikánská armáda
- ISAF - International Security Assistance Force
- JEM - Jaish-e-Mohammed
- JI - Jeemah Islamiya
- JKLF - Jammu and Kashmir Liberation Front
- MEK/MKO - Mujahedin-e Khlaq Organization

MILF - Moro Islamic Liberation Group
NATO - Severoatlantická aliance
NSA - National Security Agency
OBSE - Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OOP - Organizace pro osvobození Palestiny
OSN - Organizace spojených národů
PFLP - Popular Front for the Liberation of Palestine
PIJ - Palestinský islámský džihád
PKK - Partiya Karkeren Kurdistan
PSF - Popular Struggle Front
RAN - Radical Awareness Network
RSM - Resolut Support Mission
SPLA - Sudan Peoples Liberation Army
SSP - Sipah-e-Sahaba Pakistan
TE-SAT - Terrorism Situation and Trend Report
TWA - Trans world airlines
ULFA - United Liberation Front of Assam
USA - Spojené státy americké
ZHN - zbraně hromadného ničení

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Radim Kříž

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Islamistický terorismus jako bezpečnostní hrozba

Rok: 2014/2015

Počet stran textu bez příloh: 55

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 3

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 28

Počet ostatních zdrojů: 8

Vedoucí práce: Doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

